LÆRERLIV I BALLERUP

BALLERUP LÆRERFORENING

1957 - 1997

LÆRERLIV I BALLERUP

Et festskrift
udgivet i anledning af

Ballerup Lærerforenings

40 ÅRS JUBILÆUM

Redaktion:
Thorsten Villum Hansen
Mogens Bille
Peter Hess-Nielsen

Indhold

Forord 3
Ballerup på vej til 1957 4
57 – og den første tid 10
Skovlunde skole 1958 14
Ny lærer i 58 – lærerliv omkring 1960 17
Trivsel og åben-plan 22
„En dag i 73" Hækkerup og lærerstrejke 26
Glimt fra 70'erne 29
„Holger" – skoledirektøren i Ballerup 33
Faglig Debat ?!? 39
Kredstegneren 48
„Er det politik at være lærer!" 50
Udviklingen af den decentrale fagforening 54
Ballerup har et godt skolevæsen – med plads til alle 60
Fra Stenladen til skoleaftaler 66
Overlæreren på vej mod nye tider 71
Hvem er hende der Rigmor? 76
Vi holder fortsat gerne fanen højt 81
Formandsstemmer fra fortiden med syn på samtiden 86
Sådan gik det: Ballerup Lærerforening har købt rådhuset 94
Tal fra de første 40 år 96

Forord

Ballerup-Måløv Kommunelærerforening blev stiftet den 9. december 1957.

I de forløbne 40 år er der foregået store ændringer, som foreningen og dens medlemmer har været mere eller mindre direkte involveret i og aktivt medvirket til:

Samfundsmæssigt med udviklingen af hele velfærdssamfundet, netop konkret udtrykt ved udflytningen til – og udbygningen af Ballerup kommune – med en fordobling af indbyggertallet og – igennem en årrække – indvielse af en ny skole hvert år.

Foreningsmæssigt med DLF's udvikling henimod en egentlig faglig organisation. Med stadig mere omfattende forhandlings- og aftaleret og etablering med egne lokaler og sekretariat.

Pædagogisk med forbrug af 2-3 folkeskolelove og allehånde forskellige pædagogiske teorier og "frelsere", og udvikling af nogle helt andre arbejdsformer/omgangsformer bl.a. mellem elever og lærere og mellem forældre og skole.

Med dette lille jubilæumsfestskrift, har det været hensigten at få forskellige aktører til at beskrive forskellige sider af disse 40 års skoleliv. Gerne med lidt "skæve" vinkler, fra "gulvet" eller fra siden og så sandfærdigt som muligt. De enkelte indlæg er afleveret til redaktionen i foråret '97.

Vi takker alle bidragydere og øvrige medvirkende for hjælpsomhed, gode råd og stor imødekommenhed.

Redaktionen

Ove Hansen

Ballerup på vej til 1957

Blandt mange andre poster formand for skolekommision, sognerådsformand og borgmester i Ballerup

Lidt om skolehistorie og lidt om udviklingen

Når Ballerup Lærerforening har nået de 40 år, kan det måske være af interesse, at stifte bekendtskab med skolevæsenet i Ballerup førhen. Der er i de 40 år sket så store forandringer med vort skolevæsen, at formentlig kun få kommuner i Danmark kan fremvise noget tilsvarende.

I 1930'erne og i 1940'erne havde vi landsbyskoler her i kommunen, og den samlede lærerstab var på omkring 20, hvoraf en var overlærer og to var førstelærere ved landsbyskolerne, henholdsvis i Måløv og Skovlunde. I Måløv var A. Munk førstelærer og i Skovlunde var indtil begyndelse af 30'erne Gade førstelærer. Førstelærer Gade var tillige organist ved Ballerup Kirke. Godt han ikke var kirkesanger, i så fald var han formentlig blevet kaldt for "Gadesanger"!

Førstelærer J. Toftager afløste Gade ved Skovlunde skole, som indtil 1935 havde til huse i den gamle, gule bygning i Gl. Skovlunde. I 1935 blev den nye skole taget i brug (Skovlunde skole), men i begyndelsen af 90'erne blev virksomheden bragt til ophør. Såvel ved Måløv skole som ved den gamle skole i Skovlunde fandtes ikke gymnastiksale, hvilke medførte, at gymnastikundervisningen måtte foregå i skolegården. Med den nye skole i Skovlunde var der naturligvis en gymnastiksal. Ved Måløv Skole blev der i 1943 opført en gymnastiksal.

Elevtallet

Elevtallet var ved kommuneskolen (nu Parkskolen) henved 200. Ved Skovlunde skole omkring 70, og lidt færre ved Måløv skole, hvor elever på forskellige alderstrin måtte være i samme klasseværelse. Ved bebyggelsen "Måløvhøj" blev oprettet et skoledistrikt, der betingende, at børnene i den

undervisningspligtige alder skulle modtage undervisningen på Børneskolen, som var tilknyttet Jonstrup Statsseminarium. På den private realskole i Ballerup var et ret betydeligt antal elever, men eleverne kom ikke alene fra Ballerup kommune, mange kom fra nabokommunerne.

Kommunen i gamle dage

Ballerup var i sin tid en hyggelig stationsby, mange veje, folk kendte hinanden, og de fleste havde arbejde indenfor kommunens grænser. Nutidens transportmidler kendtes ikke, ihvertfald kun i ringe omfang.

Vi havde mange håndværkere, bl.a. bødkere, karetmagere, smede og bygningshåndværkere.

I Ballerup var der for 100 år siden 5, der havde telefon. 50 år senere var der henved 400. I 1919 fik vi elektricitet til kommunen, indtil da måtte petroleumslampen eller gaslampen sørge for lys.

Det kulturelle

Det kulturelle var overladt til 2 kroer og 2 kirker, henholdsvis i Ballerup og Måløv. Skovlunde var uden kultur!

Det var interessant at se borgerne i deres søndagstøj, der afveg væsentligt fra hverdagens. På deres spadserertur ad hovedgaden, kunne man, når de nåede kirken, næsten med sikkerhed sige, hvilke af de spadserende der ville dreje mod kirken og hvilke der foretrak kroen.

En snak efter gudstjenesten var ikke at foragte. 2 gamle Ballerupborgere fik, efter gudstjenesten, og uden for kirken en hyggelig snak, bl.a. spurgte den ene af Ballerupborgerne: „Hvor gammel er du nu Olsen?" „92", svarede Olsen. „Ved du hvad Olsen, så kan det dårligt betale sig for dig at gå hjem!"

Skolevæsenet i kommunen

Jeg vil nu fortælle lidt om skolevæsenet i kommunen før Ballerup Lærerforening blev født.

Jeg har i min skoletid stiftet bekendtskab med flere skoletyper. Jeg har gået i en landsbyskole i Borup, hvor skolegangen foregik 3 dage om ugen, og jeg har gået på Katedralskolen i Roskilde og på den private realskole i Ballerup, som jeg nærmere vil beskæftige mig med, da skolen var hjemmehørende her i kommunen.

Det var, som nævnt, en privat skole, uden tilskud fra det offentlige, hvorfor vi elever måtte anmode vore hjem om at erlægge 12-18 kr. om måneden for at modtage lærdom. I månederne oktober og marts måtte vi yderligere betale 6 kr. til brændsel.

Det kunne naturligvis ikke være anderledes, når skolens ejer, skolebestyrer J.P. Simonsen skulle klare skolens drift. Realskolen var således en betalings-

skole, hvorfor den i folkemunde blev tituleret den "fine" skole. Det var jo kun folk, der havde deres pengepung i orden, der kunne sende deres børn i denne skole!

Det daværende sogneråd ydede dog et tilskud på 5000 kr. om året til skolen, hvilket medførte et antal fripladser på realskolen, således, at elever fra kommunens øvrige skoler kunne følge undervisningen på realskolen, såfremt deres evner var gode.

Realskolen var efter min mening en god skole, med dygtige lærere. Mens man så op til realskolen, så man ned på kommuneskolen (Parkskolen).

Penge var på daværende tidspunkt, ofte målestok for, hvilken gruppe kommunens borgere skulle placeres i!

For at hjemmene kunne få et indblik i undervisningen på den privat skole, fik vi hver lørdag en karakterbog med hjem til underskrift.

Min karakterbog var undertiden ikke tilfredsstillende, hvorfor jeg selv underskrev karakterbogen. Man skal jo heller ikke ulejlige sine forældre mere end højst nødvendig!

Skolekommissionen

I 1935 fik vi en ny tilsynslov for folkeskolen. Med denne lov ophævedes den over hundrede år gamle bestemmelse om, at sognepræsten var født medlem af skolekommissionen, men skulle da vælges på linje med øvrige medlemmer. Præstens fremtidige tilknytning til skolevæsenet bestod nu alene i at føre tilsyn med religionsundervisningen i folkeskolen.

Da præsten i fordumstider, var født medlem af skolekommissionen, resulterede det i, at han blev formand for skolekommissionen. Således også her i kommunen. I 1937 blev jeg indvalgt i sognerådet, og i min gruppe i sognerådet, var man af den opfattelse, at nu skulle den gamle tradition, at præsten var formand for skolekommissionen, ophøre.

Mit parti havde flertal i sognerådet, det samme i skolekommissionen, hvorfor min gruppe anmodede mig om at overtage formandshvervet.

Daværende sognepræst Leth havde hidtil været formand for skolekommissionen. Det var en stor skuffelse for pastor Leth, at han ikke længere skulle være formand, ja han var endog ikke længere medlem af den nyudnævnte skolekommission. Det var ikke min gruppes skyld, at præsten ikke var medlem af den nye skolekommission. Pastor Leth var af borgerlig observans, så de borgerlige kunne jo have indvalgt ham i skolekommissionen, men det gjorde de ikke.

Som omtalt var jeg meget ung, da jeg blev formand for skolekommissionen. Jeg var ugift, boede hos mine forældre, derfor var der mange, som opfattede mig som umoden til den nye opgave. Nogle forældre blev glade for, at jeg overtog formandshvervet, andre forargedes, og dem var der flest af.

Mine modstandere lod skinne igennem, at jeg stadig troede på storken! Jeg lod dem vide, at i min skoletid, havde biologi haft min store interesse, at jeg havde været ude i "praktik", men ej heller dette formindskede forargelsen!

Som politiker skal man ikke frygte en vis forargelse, tværtimod, det bidrager til udfordring. Det stod mig klart, at nu skulle det kunne mærkes på kommunens skolevæsen, at et "systemskifte" havde fundet sted. Jeg fik overdraget skolekommissionens hidtil benyttede protokol. Den var taget i brug i 1868, og der var fortsat plads til referater.

Når den gamle protokol havde rigelig plads, skyldes det, at skolekommissionen ikke havde haft så mange møder, almindeligvis to møder om året. Et om vinteren og et ved skoleårets afslutning, hvor skolekommissionen skulle godkende oprykning til næste klasse. Møderne blev afholdt i præstegården, og efter kaffedrikning og velsmagende lagkage, forlod medlemmerne af skolekommissionen mødet med følelse af, at have varetaget skolevæsenet på bedste vis!

Skolekommissionens virkefelt blev nu øget væsentligt, og hver måned blev der afholdt møder, forhandlinger med lærerne fandt sted, ligesom jeg ret ofte mødte i skolerne for at overvære undervisningen.

Eksamensskole

Kun eleverne i den private realskole kunne afslutte skolegangen med en eksamen. Det generede mig, navnlig da jeg selv havde været elev på realskolen.

I 1942 blev jeg imidlertid formand for sognerådet. Det åbnede muligheder for at reformere kommunens skolevæsen. Jeg henvendte mig da til realskolens leder, skolebestyrer J.P. Simonsen, som jo for øvrigt havde været min lærer, og spurgte om han ville afhænde realskolen til kommunen. Det var han egentlig ikke særlig interesseret i. Det forstod jeg udmærket, men jeg lod ham også vide, at det var mit ønske, at alle børn, der havde evner, skulle kunne afslutte skolegangen med en eksamen. I fald kommunen ikke kunne overtage realskolen, ville det formentlig resultere i, at vi gjorde kommuneskolen (Parkskolen) til en eksamensberettiget skole.

Det kunne opfattes som en trussel, hvad ej var hensigten. J.P. Simonsen forstod alvoren, og vi foretog de første indledende forhandlinger.

Hvad er prisen for en realskole? Eller rettere, hvad skal bygningerne koste? Forhandlingerne resulterede i, at vi blev enige om, at lade nogle uvildige fastsætte en pris. Begge parter udpegede hver 2 personer, som fik til opgave at fastsætte en pris. J.P. Simonsen og jeg fra kommunen var enige i, at den pris, som de udpegede fastsatte, ville vi respektere.

Det var i sommeren 1944, og de udpegede kom til det resultat, at prisen skulle andrage 226.000 kr. Det tiltrådte parterne samtidig med, at vi i kom-

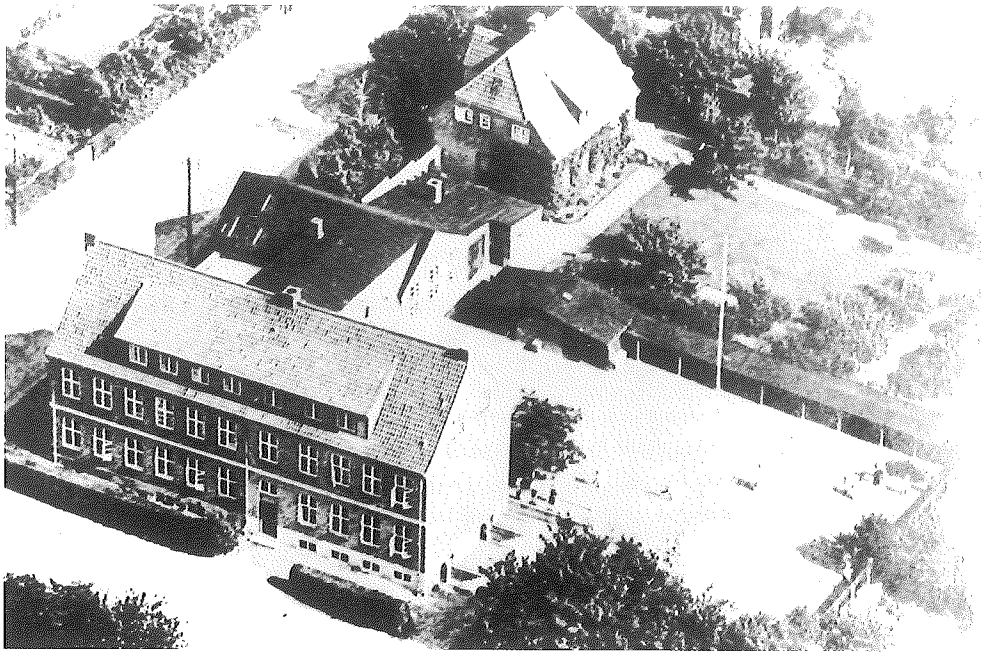

Hvad koster en privatskole? Ballerup Realskole Lindeskolen i 1937. Skolen blev oprettet af skolebestyrer J.P. Simonsen i 1915 (Ballerup Stadsarkiv)

munen forpligtede os til, at lærerstaben ved realskolen blev overført til kommunen, at de indtog tjenestemandsstillinger.

Alt forløb således på bedste måde, og den 1. april 1945 overtog kommunen realskolen.

Hvad skulle skolen hedde?

Vi havde jo nu 2 kommuneskoler i Ballerup.

En aften i mit hjem, var vi optaget af at finde navne til de 2 skoler. Det gik imidlertid ganske let, for realskolen lå ved Linde Alle, hvorfor skolen skulle hedde Lindeskolen. Da den anden kommuneskole grænsede op til Parkvej, var det nærliggende at "døbe" den til Parkskolen.

Lindeskolen var nu under skolekommissionens tilsyn, en lidt ejendommelig fornemmelse for mig. Nu kom jeg jo nærmere i berøring med mine tidligere lærere og skoleleder. Tidligere var berøringen begrænset til min ene kind!

En forbedring af vort skolevæsen havde fundet sted, vi havde nu 2 skoler i Ballerup med eksamensret. Fra midten af 1950'erne, ændredes status for de to landsbyskoler, henholdsvis i Måløv og Skovlunde. Skolerne dér fik også eksamensret.

Den store tilgang af nye borgere til kommunen, bevirkede, at et omfattende skolebyggeri måtte iværksættes. Senere fik vi også et kommunalt gymnasium, der imidlertid efter en ny lovbestemmelse sorterer under amtsrådet.

Billetter og fodbad

Når man i en årrække har været formand for en skolekommission, kan det ikke undgås, at nogle højst mærkelige episoder forekommer.

En aften ringede en moder til mig for at forespørge, om det var påkrævet, at når et barn skulle producere noget stort på WC, skulle barnet have udleveret en billet af skolelederen. Jeg afviste naturligvis en sådan foranstaltning. Troede simpelthen ikke på den.

Jeg henvendte mig omgående til skolelederen, og til min store overraskelse, forklarede han, at det havde sin rigtighed med en billet. Han havde set en sådan ordning ved en skole i en by udenfor Paris!.

"Billetsalget" ophørte straks, og jeg henstillede til skolelederen, at han burde afholde sig fra Paris.

En dag på Rådhuset fik jeg besøg af en far, som spurgte mig, om lærere måtte tage fodbad i timen! Jeg afviste og bad om en begrundelse. Faderen oplyste, at hans søn på 8 år, der gik på Parkskolen, havde oplevet, at læreren frk. Westergaard havde taget fodbad i timen, at hun havde blå bukser på. Jeg troede ikke på drengens oplysning, men bad alligevel faderen om at rette en henvendelse derom til skolekommissionen. Der kom imidlertid ingen henvendelse fra faderen. Frk. Westergaards ben og bukser, var imidlertid ikke udslettet af mine tanker. Jeg spurgte derfor skolelederen P. Nyholm, om nogle af hans lærerinder havde blå bukser på! Det kunne han ikke uden videre svare på. Det var sådan set meget beroligende. Nyholm fandt det usandsynligt, at frk. Westergaard skulle tage fodbad i timen. Det gjorde jeg også, men efter en længere snak om "problemet", blev vi begge enige om, at skulle der være en lærerinde, der tog fodbad i timen, kunne det kun være frk. Westergaard.

På Rådhuset fortalte jeg undertiden personalet om mærkelige oplevelser i mit arbejde, og 10-15 år efter "fodbadet" fortalte jeg om den ejendommelige oplevelse. En af kvinderne på Rådhuset begyndte at le, jeg spurgte hende hvorfor hun lo. „Jo", svarede hun, „for det er sandt, min mand har oplevet, at frk. Westergaard tog fodbad i timen".

Lederen af Pædagogisk Center, Mogens Bille, der også har været elev på Parkskolen, har fortalt mig, at han også har oplevet, at frk. Westergaard tog fodbad i timen.

Da sandheden kom frem, var frk. Westergaard forlængst afgået ved døden.

Christen Nielsen

57 - og den første tid

Ansat ved Ballerup kommune 1941-82. Sekretær i den første kredsstyrelse. Christen Nielsen har også bidraget med det senere indlæg om lærerstrejken i 73

Da jeg kom til "Ballerup Folkeskole", som "Parkskolen" hed dengang, den 1. april 1941, var lærerne i Ballerup-Måløv kommune med i en kreds af kommuner vest for København. Det var en stor kreds inden for DLF og omfattede, så vidt jeg husker bl.a. Herlev, Glostrup, Ledøje Smørum og Værløse. Her i kommunen var der foruden "Ballerup Folkeskole" de 2 landsbyskoler i Skovlunde og Måløv. Ved landsbyskolerne var der en førstelærer og en lærerinde. På "Ballerup Folkeskole" var der 5 lærere, 2 lærerinder og 1 småbørnslærerinde. Det var 9-10 år siden, der sidst var kommet en ny lærer til skolevæsenet, og der gik 8-9 år, inden den næste kom efter mig.

I de første 11-12 år skete der så godt som intet inden for denne kreds af DLF. I hele denne periode har vist meget få herfra deltaget i noget arrangement, som der så godt som ingen var af, eller nogen generalforsamling. Der skete intet interessant.

Der var naturligvis et lærerråd ved "Ballerup Folkeskole", hvor der var 2 årlige faste møder, hvor der på første møde i protokollen noteredes oversiddere i de forskellige klasser. Ingen kunne være oversidder mere end to gange i sin skoletid, og der var nogle, der sluttede deres skolegang i 5. kl. På det andet møde blev fagfordelingen foretaget.

I fælleslærerrådet skete intet af betydning. Jeg tror ikke, at der var mere end ét til to møder om året.

Da S-toget kom til Ballerup i 1949, begyndte en udvikling, som fortsatte de næste 20-25 år. På alle 3 skoler voksede lærerrådsarbejdet, efterhånden som der kom flere lærere til, og på "Parkskolen", som den nu hed, kom der 1952 mellemskolesklasser.

På alle skolerne blev der i sidste halvdel af halvtredserne foretaget om- og tilbygninger. I denne brydningstid blev det mere og mere nødvendigt

med et samarbejde mellem skolerne, så fælleslærerrådet kom til at spille en stadig større rolle.

Fra 1955 eller -56 og indtil arbejdet med de nye læseplaner, som skulle udarbejdes, efter at "Den blå Betænkning" var kommet, var jeg formand for fælleslærerrådet. Den tidligere fælleslærerrådsformand, A. Simonsen, ville kommunen have givet en stilling som sekretær for skolekommissionen. Det administrative arbejde var ved at vokse dem over ørerne. De havde lavet en instruks, som blev sendt til høring i lærerrådene. På et efterfølgende fælleslærerrådsmøde fik denne instruks så hård en medfart, at man opgav at oprette stillingen. Vi fandt, at den gav vidtgående beføjelser over for skolerne, men ingen kompetence opad i systemet. Ganske kort tid efter oprettedes en stilling som skoledirektør, hvilket vi var meget tilfredse med, og A. Simonsen fik stillingen. Det var heller ikke personen, men instruksen, vi ikke kunne lide.

"Rugvængets Skole" var den første nye skole, der blev bygget. Den blev taget i brug 1960. Fælleslærerrådet skulle give udtalelse om planerne, og efter at skolernes lærerråd havde haft tegningerne, kom de på et fælleslærerrådsmøde med forslag til ændringer. Så snart kommunalbestyrelsen havde fået tegningerne tilbage, blev jeg kaldt op til borgmester Ove Hansen, som bad mig om, at fælleslærerrådet skulle trække alle sine ændringsforslag tilbage og blot godkende planerne. Det kunne der naturligvis ikke være tale om, og Ove Hansen sagde da, at fælleslærerrådet så ville være skyld i, at skolebyggeriet ville blive et år forsinket, når ansøgningen om byggeriet blev fremsendt med fælleslærerrådets påtegning. Vi enedes så om, at fælleslærerrådets forretningsudvalg og borgmesteren skulle have et møde med byggeriets arkitekter. Det blev et særdeles vellykket møde, fordi arkitekterne kunne efterkomme de fleste af vore ændringsforslag. Da vi fik en skriftlig tilkendegivelse herom, kunne vi godkende planerne.

Midt i halvtredserne havde de fleste omegnskommuner fået "københavnerløn".

Kredsformanden, August Andersen, var en dygtig forhandler, som havde fået sagen igennem i den ene kommune efter den anden, og han manglede nu kun Ballerup-Måløv, men her holdt det også hårdt. Der havde i nogen tid forgæves været lagt pres på borgmesteren, fordi når udviklingen medførte, at der skulle ansættes mange nye lærere, så ville det være uheldigt, at man ikke kunne få de bedste lærerkræfter, fordi man ikke aflønnede som andre omegnskommuner.

Det fortaltes, at borgmesteren og August Andersen havde truffet hinanden på en togrejse i Jylland, og her skulle sidstnævnte efter Ove Hansens mening på en meget overlegen måde have sagt, at han nu ville komme til Ballerup og bringe tingene i orden. Der blev også afholdt et møde, hvori

foruden August Andersen også deltog fælleslærerrådets forretningsudvalg, som bestod af formanden, A. Simonsen, og lærrerådsformændene. Dette møde forløb så dårligt, at det stod alle fuldstændig klart, at der var ingen chance for yderligere forhandlinger. Modløsheden bredte sig. Hvad nu? Der blev holdt et nyt møde med magistraten uden August Andersen, fordi hans og borgmesterens temperamenter ikke passede sammen, men også det endte resultatløst.

Der blev nu lagt pres på kommunen, idet der under embedsopslagene kom en fodnote, hvori der stod, at man gjorde opmærksom på, at Ballerup-Måløv kommune ikke gav "københavnerløn", som andre omegnskommuner gjorde.

Da der stadig ikke kom skred i tingene, fik man den idé at danne sin egen kreds inden for DLF. Da hovedstyrelsen godkendte ideen, blev der afholdt stiftende generalforsamling den 9. december 1957. Ballerup-Måløv kommunelærerforenings første formand blev Erik Larsen. Han var en energisk mand, og det viste sig hurtigt, at han var en særdeles dygtig forhandler. Borgmesteren stillede som betingelse for at begynde forhandlingerne, at den før omtalte fodnote blev fjernet fra embedsopslagene.

Det lykkedes på forholdsvis kort tid at opnå det så længe eftertragtede resultat "københavnerløn". Erik Larsen forhandlede ene mand, og det var måske derfor, at det gik så godt. Der havde ved de forudgående forhandlinger været større grupper, og da havde der været medlemmer i gruppen, som havde blandet sig på en klodset måde.

Da kredsen stod helt uden midler, indtil man fik de første kontingentindbetalinger, og man brændte efter at komme i gang med kurser og arrangementer, søgte man kommunen om et tilskud og fik bevilget 800 kr.

Der blev straks arrangeret velbesøgte foredragsaftener med bl.a. Bjørn Moe, som var leder af skolescenen, og overrabbiner Marcus Melchior. Der blev også startet forskellige kurser. I det hele taget blev der fra starten udvist stor energi og pionerånd.

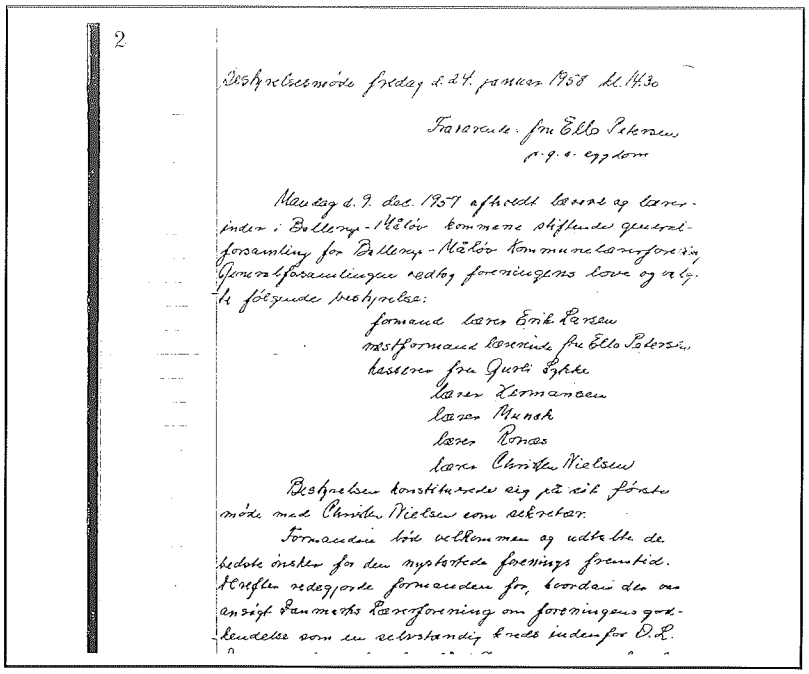

2

Bestyrelsesmøde fredag d. 24. januar 1958 kl. 14.30

Tilstede: fru Ella Petersen
p.g.a. sygdom

Mandag d. 9. dec. 1957 afholdt lærere og lærerinder i Bellevue-Mølbo kommune stiftende generalforsamling for Bellevue-Mølbo Kommunelærerforening. Generalforsamlingen vedtog foreningens love og valgte følgende bestyrelse:

formand lærer Erik Larsen
næstformand lærerinde fru Ella Petersen
kasserer fru Gerti Lykke
lærer Hermansen
lærer Munch
lærer Ronæs
lærer Christen Nielsen

Bestyrelsen konstituerede sig på sit første møde med Christen Nielsen som sekretær.

Formanden bød velkommen og udtalte de bedste ønsker for den nystartede forenings fremtid. Herefter redegjorde formanden for, hvordan der var ansøgt Danmarks Lærerforening om foreningens godkendelse som en selvstændig kreds indenfor DL.

Fra den første protokol

Christian Sloth

Skovlunde skole 1958

Skoleinspektør ved Skovlunde skole 1957-79

I 1958 var i min erindring et år med store og gennemgribende forandringer på Skovlunde Skole.

Der blev bygget og regeret for at skaffe plads til de mange børn, som meldte sig til skolen, og der måtte skaffes lærere til at undervise dem. Det var ikke nemt at komme til at lære alle de nye medarbejdere at kende. Da der samtidig var lærermangel, var mange timer besat af elever fra Københavns Dag- og Aftenseminarium.

Netop året før var Skovlunde skole blevet købstadsordnet. Det var vi glade for. Nu kunne elever gå igennem mellemskolen og tage realeksamen, men 1958 kom den nye skolelov, der fjernede grundlaget for denne ordning. Det slog keglerne over ende.

Princippet i loven var enhedsskolen med eleverne samlede fra 1. til 7. klasse. Derefter en treårig realafdeling, eller 8. og 9. klasse, eller udskrivning af skolen efter undervisningspligtens ophør.

Mellemskoleprøven i 5. klasse var borte. Skolens dom om elevernes egnethed var blevet underkendt. Men da der fra mange sider var udtalt frygt for, at realeksamens værdi skulle blive devalueret, var der i loven givet tilladelse til, at man gerne måtte dele eleverne i 6. og 7. klasse i almene og boglige klasser, og det gjorde vi så. Dog skulle delingen foretages i samarbejde med forældrene og ikke efter en prøve. Det er synd at sige, at loven blev modtaget med glæde. Der var vist kun få af os, der kunne indse, at politikerne havde været fremsynede.

Der skulle gå år og dag, før vi på skolen indså det uholdbare i situationen. Vi ophørte med at dele eleverne.

Men vi måtte erkende, at forældrene slet ikke var modne for tanken. En kreds af dem indklagede skolen for ombudsmanden, idet de mente at være

i deres gode ret til at få oprettet en boglig klasse, men da vi kunne meddele, at samtlige 5. klasser fortsatte udelte, kunne forældrenes krav ikke imødekommes.

Der opstod efterhånden et vist samarbejde mellem lærerne omkring de klasser, som de var fælles om.

Skolelovens gennemførelse i praksis blev udformeret i en vejledning for undervisningen i folkeskolen, der kom i 1960. Det var den såkaldte "Blå betænkning". Den blev introduceret på flere fællesmøder i kommunen som en slags opvarmning for at få det hele på skinner. På skolen blev der nedsat fagudvalg på tværs af samarbejdet om de enkelte klasser.

Betænkningen var en stor sag, der beskrev alle sider af skolens virke. I den forbindelse fik et par fag navneforandring, idet naturhistorie blev omdøbt til biologi, mens småsløjd og tegning fik betegnelsen formning. Alle skolefagene var beskrevet for alle trin med normer og krav. Der var kommentarer og noter med råd og anvisninger. Der var i indledningen udtrykt bekymring for, om de fastsatte mål kunne nås på den angivne tid, men udvalget bag betænkningen gjorde det klart, at man anså den første tid for en indkøringstid.

Jeg er ikke i stand til at bedømme, hvor epokegørende betænkningen var, men dens virkninger kunne jeg konstatere. Samarbejdet i fagudvalgene blomstrede op. Nu skulle lærerne ikke længere stå alene med problemerne. De kunne støtte hinanden.

Jeg tror, at disse samarbejdsmøder omkring fagene var medvirkende til at det rimeligt gode klima, der var på skolen, blev endnu bedre. Det er jeg naturligvis glad og taknemmelig for.

Det er desværre ikke muligt for mig at adressere min tak til skolen, for Skovlunde skole eksisterer ikke mere. Den blev nedlagt for et par år siden på grund af faldende børnetal og den økonomiske nødvendighed. De sidste 18 år har jeg været pensioneret og har derfor ikke lavet ulykker ved min nærværelse.

Selvfølgelig har der været mange vanskeligheder og situationer, hvor man ikke slog til, da det gjaldt, men alt dette er glemt eller fortrængt. Nu tæller jeg kun som soluret de lyse timer og mindet om alle de gode kolleger og børnene, som jeg lærte at kende.

Det er et privilegium at være lærer, men det er også et ansvarsfuldt og krævende arbejde. Arbejdet er sin løn værd, siger man.

Rimelige lønforhold og tålelige arbejdsvilkår kan man ikke forvente, at folk i almindelighed kan have en mening om. Det var derfor en lykke, at Ballerup Lærerforening blev dannet for 40 år siden, og den skal have tak for det arbejde, der her er blevet gjort for at tale lærernes sag over for myndighederne.

Skovlunde skole september 1959

Bageste række fra venstre:
Christen Nielsen
Sv. Aage Knudsen
A.Hermansen
Ejv. Lundedahl
Niels Graby
Erl. Bolwig
Chr. Sloth
Jørgen Hansen
Heinrich Kjær
Poul Dam
J. Toftager

Forreste række fra venstre:
Birgit Granholt
Hanne Lauridsen
Betty Jensen
Birthe Skjolding
Elsebeth (Hagensten) Ishöy
Grete Josefsen
Aase Laursen
Vivi Kjær
Uni Kran
Lona Bjerregård Buch
Gudrun Løppenthin
Ingrid Christensen
Astrid Dam

Mogens Dalsgård

Ny lærer i '58 – lærerliv omkring 1960

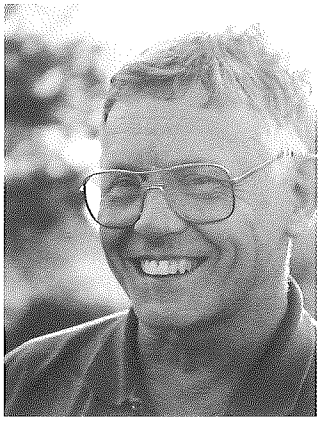

Lærer fra 58 ved Lindeskolen og senere Egebjergskolen
Tillidsmand og Fælleslærerråds-repræsentant i 70'erne

I forsommeren 58 var min seminarietid ved at være forbi. Tre år var den kun dengang, og en del af den tid var brugt i en slags betalt praktik. For at afhjælpe lærermanglen blev alle seminarieelever sendt tre måneder ud at undervise. Jeg blev sendt til Frederikshavn og skulle modtage nogle stakkels uskyldige fiskerbørn i første klasse. Heldigvis fik de en rigtig lærer efter mig – han skulle bare være færdig med værnepligten først – så forhåbentlig har de søde små klaret sig godt siden hen.

En formiddag i maj cyklede min kæreste og jeg fra København og ud på landet,helt ud til Ballerup. Gennem noget familie, der var ansat på rådhuset – den nuværende politistation – havde vi hørt, at der var ledige stillinger på Lindeskolen og nu skulle vi så, efter aftale, ud at hilse på inspektøren.

Vi havde nogen tid forinden været til ansættelsessamtale oppe nordpå, først hos inspektøren og siden med hele skolekommissionen. Det sidste havde ikke været den helt store fornøjelse, bl.a. fordi de havde tilsagt en mængde ansøgere på samme tid, så ventetiden var lang. De kunne heller ikke li', at vi kom fra Emdrupborg, som var lidt for moderne efter deres smag. Vi havde fået besked om en ærefuld indstilling som nr. 2.

Nu drog vi så vest på i stedet. Vi havde været i Ballerup tidligere og vidste, at det var en lille by med kro i den ene ende og togstation i den anden, men skolerne kendte vi ikke noget til.

Den inspektør, vi skulle besøge, hed Furbo. Vi havde fået at vide, at vi skulle mødes hjemme i privaten, hvilket viste sig at være lige overfor skolen på toppen af Lindeallé. Fru Furbo – en meget sød ældre dame – kræsede op med hjemmebag, og snakken gik hyggeligt om seminariet og skolen og

sådan. Jae, og så ville Furbo da også gerne vide, hvad vores forældre lavede.

Efter kaffen gik vi så over til skolen, hvor han syntes vi skulle se den nye afdeling, som han åbentlyst var meget stolt af. Gennem vinduet i døren kikkede han ind, men nej, det gik ikke, det var Olsen og han ville ikke forstyrres. Næste sted gjorde det åbenbart ikke så meget, så vi gik ind, og eleverne rejste sig naturligvis op og var helt stille. „Goddag kære børn, Det er frk. Hagensen og hr. Dalsgård, som skal være lærere her på skolen efter sommerferien!"

Jeg tror aldrig vi fik sagt, at vi et par dage efter skulle til samtale hos skolekommissionen i Værløse, men så kunne vi jo fortælle dér, at vi havde fået job i Ballerup.

Mit første skema så fint ud. Jeg skulle være klasselærer i 1.mellem b og have dem i matematik (mit liniefag), formning og naturhistorie. Resten af de 36 ugentlige timer – som jo var på 50 min. og fordelt på 6 dage – var fordelt på fysik, mere formning og gymnastik. Så så Furbo også gerne, at jeg tog nogle gårdvagter sammen med de andre unge lærere.

1. mellem b. Fotograferet af byens fotograf Thaulou i forsommeren 1959.

Dagen begyndte med fælles morgensang i den brede gang i den nye afdeling. Eleverne fik nogle aktuelle meddelelser, måske var der en mild bebrejdelse til en klasse og så sang Furbo og Hansen for.

Skolegården var delt i to, en for de store og en for de små, med hver sin gårdvagt. Når klokken ringede ind, stillede eleverne op og blev så sendt ind klassevis efterhånden som de stod pænt. Hvis der var én, der lavede uro i rækken, kom han til vægs. Det var jo også stadig tilladt at „stikke en lussing", men normalt kunne slagsmålene klares med lidt „ørenuller" eller anden gemytlig nedværdigelse, mens kødranden jublede. Når eleverne var sendt ind, stod klassen så uden for klasseværelset og ventede på, at jeg kom og tog imod i døren. Klasseværelset for 1.m.b lå i gammel afdeling og var på 28 m^2, så bordene stod tæt. Det var derfor nødvendigt at eleverne gik ind i en bestemt rækkefølge, så de ikke skulle passere hinanden. Det havde så den fordel, at det kun var i yderste nød, at nogen bad om at måtte gå „i gården".

Jeg havde glædet mig meget til at komme til at undervise i matematik, men det viste sig desværre hurtigt, at det var meget svært at overføre den udmærkede matematikundervisning, jeg havde modtaget på Emdrupborg af Bent Christiansen (som senere blev Professor på DLH), til den ydmyge skolestue på møllebakken i Ballerup. Bent Christiansen var allerede på det tidspunkt meget begejstret for mængdelære, og det var ikke sådanne begreber „Købstadsskolens regnebog" – første gang udkommet i slutningen af 20'erne – var opbygget efter. Den matematiske metodik og didaktik, jeg havde lært, var også svær at omsætte til brøndgraverstykkernes virkelighed. Mine kolleger var venlige nok, men det var ligesom ikke god tone at spørge om råd – jeg ville vel heller ikke have brugt dem, hvis jeg havde fået dem.

Hjælp fra Furbo brugte man ikke i pædagogiske sammenhænge, men kun når der var diciplinære problemer. Jeg syntes med godt resultat, selvom det undrede mig en del, at synderen så så glad ud, når han kom ud fra kontoret og sagde, at Furbo var skolens flinkeste lærer.

Til en lærerfest fortalte Furbo, om dengang han selv blev ansat på den private realskole, Lindeskolen som nybagt lærer. Da var der ikke lærermangel, tværtimod, og han tog derfor til takke med en løn, der bestod af kost og logi hos skolebestyrer Simonsen. Mange af de andre lærere på skolen var også fra privatskolens tid, og mange af dem var særprægede personligheder. Der var for eksempel den gamle stoute gymnastiklærer Jørgensen med en militær fortid, som midt under en skriftlig eksamen brølede ud over de krumme rygge: „RET RYGGEN," så elastikpennene sprøjtede. Det, at skolen havde været privatskole, prægede ikke alene lærerstaben, men også elevsammensætningen. I underskolen kom eleverne, så vidt jeg husker, fra skoledistriktet, medens mange af mellemskoleeleverne – hvor jeg altså fik

det sidste hold, da 58-loven jo indførte realafdeling og mulighed for 7 års enhedsskole – kom langvejs fra bl. a. Smørum, Ledøje og Herringløse, og i mange tilfælde havde deres forældre også gået på skolen. Der eksisterede noget der hed „Lindeskoleånden", sagde de gamle, og jeg tror nok, at man betragtede Lindeskolen som lidt finere end byens anden skole, Parkskolen, som „bare" var en historieløs kommuneskole.

Frk. Hagensen og jeg ville jo gerne giftes, og så ville vi jo også gerne have en lejlighed. Vi fik det gode råd at gå op på Rådhuset og snakke med en hr. Løve, han kunne nok hjælpe. Ganske rigtigt – ude ved Rugvænget var man ved at bygge et nyt kvarter og hvilken lejlighed ville vi så ha'? Huslejen var på hele 375 kr om måneden og det kunne jo nok gå, når månedslønnen var ca. 980 kr.

På Rådhuset lå også skolekontoret. Her residerede en myndig, men kærlig dame, Frk. Astrid Jeppesen, tror jeg, hun hed og så en kontorelev, som allerede dengang røg store cigarer, han hed Willy og var også dengang glad for fodbold. Jeg kom der flere gange, men kan ikke huske hvorfor.

Jeg blev ikke helt færdig med det med fagene. Det gik jo ikke så godt med matematikken, så den bad jeg mig fritaget for efter to år, og klassen fik en garvet lærer, der kunne det med grøfterne. I stedet fik jeg mere fysik og fik lov til at passe samlingen efter den Olsen,som vi ikke hilste på den første dag. Han var i øvrigt et meget fint og hjælpsomt menneske, omend han gik lidt stille med det. En del – for ikke at sige det meste af samlingen var gammel og farlig. Ved en *demonstration*, hvor jeg skulle bruge noget kulbuelys, fik jeg et gevaldig stød og gav et åbenbart ordentlig brøl fra mig, for eleverne var meget stille bagefter, indtil det spagfærdigt lød fra baggrunden: „Du plejer ellers at sige, at det er idiotsikret". Det vittige hoved er i dag min gode ven og nabo, og han husker ellers bedst mine eder, når forsøgene ikke ville lykkes. Fysiksalen var iøvrigt ny og velindrettet og med glimrende faciliteter til *elevforsøg*, så her kunne jeg rette lidt op på renomeet.

Et andet fag der fyldte meget på skemaet, var det nye fag, Formning. Den lærer, der havde haft tegning før, var ikke interesseret i at fortsætte. Han var også engelsklærer og så vidt jeg ved, var han cand.mag. og gik med alpehue og slyngtørklæde. Han viste mig til rette med materialesamlingen, der var placeret i et skab, og bestod af A4 papir, Filia oliekridt, akvarelæsker og forskellige figurer til modeltegning og så en bærekasse til transport hen til klassen. Det krævede virkelig sin mand at få en hel klasse til at udnytte deres kreative evner med de materialer og på 28 m^2. Men det var også sjovt. Jeg havde ikke haft formning som liniefag på seminariet, men havde i stedet fået lov af Statens Tegneinspektion til at deltage i deres store sommerferiekurser på Emdrupborg. 4 uger 3 år i træk med spændende

instruktører, store udstillinger, mægtige fester. Det var her faget fandt sin form. Jeg behøver næsten ikke fortælle, at det var gratis, også for kommunen.

Efter nogle få år fik jeg en ny og noget speciel opgave. I et lokale var der lavet læsestue – "det er forbudt at fjerne bøgerne" – som havde åbent to timer tre eftermiddage om ugen, og her blev jeg så skolebibliotekar. En forsigtig start på det, der hurtig udviklede sig til orienteringsundervisningens redningsplanke. I løbet af tresserne fik Ballerup-Måløv kommune, som det hed dengang til ærgrelse for Skovlunde, et af landets bedste skolebiblioteksvæsener. Siden har vi fået en mere ydmyg placering, men det er jo en helt anden historie.

Ole Peter Petersen

Trivsel og åben-plan

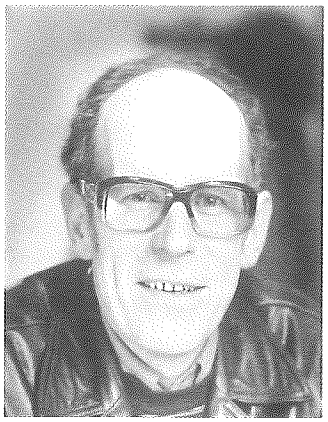

Lærer på Ellegårdskolen fra 1965.
Medlem af kredsstyrelsen 1966-70
Skoleleder på Højagerskolen 1970-75

Da jeg blev indmeldt i Bellahøj skole i april 1944, fik min mor en lille bog i oktavformat underskrevet af skoleinspektør Oluf Egerod – et navn med klang af historie, styrke og tradition. Den indeholdt beskrivelse af skoleformer, regler for standpunktsbogens udlevering til forevisning for Mester eller Principal, disciplinære midler og ordensbestemmelser i 28 punkter.

Heri kunne man bl.a. læse om farerne ved at omgås datidens børn og om de foranstaltninger, man måtte have i baghånden for at holde dem i skak:

Legemlig Revselse kan anvendes som Straf for Opsætsighed, gentagen Ulydighed, grove Tilfælde af Løgnagtighed og Uredelighed, Skulken, ondsindet Adfærd, Vold mod kammerater, Raahed og Vandalisme, usømmelighed eller usædelig Tale eller Handlinger, Dyrplageri samt ethvert groft Brud på Skolens Orden.

Den legemlige Revselse maa kun tildeles med et tyndt Spanskrør bag på Legemet og uden Inspektørens Billigelse ikke med mere end 3 Slag.

Skulle der virkelig tæves, måtte Gammelfar selv bringe egeroden i aktion.

Det var en del af min skolemæssige ballast forud for ansættelsen ved Ballerup-Måløv Kommunes skolevæsen i 1965. At jeg måske ikke helt kunne leve op til de københavnske forventninger til en tæskeklar elev, skyldes måske, at jeg allerede i slutningen af 2. klasse flyttede til Ballerup og blev elev på Parkskolen hos inspektør Lauritzen og med Gudrun Larsen som klasselærer og Christen Nielsen som regnelærer. De havde ikke så klart blik for vore iboende vandalisme og råhed i adfærden, og det har nok lagt grunden til, at jeg i den standende debat om, hvorvidt vi som lærere skulle

have lov at banke børn, var klart imod. Det skulle snart vise sig, at jeg tænkte som flertallet, og i 1967 fik vi da også cirkulæret til fremme af god ro og orden, efter hvilket det blev forbudt at slå eleverne. Det er stadigt gældende som rettesnor for de nu kommunalt ansatte pogepiskere. Dengang havde vi ikke problemer med at efterleve det, men siden er elever (og visse forældre) blevet en del mere truende og uærbødige, end de var dengang. Jeg startede min lærergerning på Ellegårdsskolen, som stod delvist færdig samme år. Bygningen kan bedst lignes ved en husholdningstændstikæske på højkant. 105 m lang, en gang midt igennem det hele med 10-12 48 m2 klasseværelser til hver side. Og så i tre lag. Høj kælder, stue og 1. etage. Grunden til denne besynderlige arkitektur var, at der skulle piloteres i den bløde undergrund, og derfor skulle det bebyggede areal være mindst muligt.

Egentlig ville bygningen have egnet sig langt bedre som lagerbygning for Toms Fabrikker. Så kunne man køre ind i den ene ende, læsse guldbarrer med og uden nødder, skildpadder og dragéer – og køre ud i den anden.

Børnehaveklasserne boede nærmest stueetagens udgang, og de blev dagligt tromlet ned, når 7. klasserne kom stormede for at komme først til gårdens fodboldmål. For at afværge traumer og for tidlig skoletræthed hos denne for skolen nye børneart måtte vi indføre forskudte frikvarterer for de skræmte førskolebørn. Støjniveauet i skolens betongange og – trapper var anseeligt, når alle var ude af klasserne, men arkitekten havde hævd på, at intet måtte ændres de første 5 år. Ikke engang en klat maling på væggene. Alt skulle stå i hvidt og sort for at skabe et komtemplativt milieu, skal han have forklaret. Det var ikke det, vore børn havde mest brug for. Mange var vokset op på stenbroen med en kloakrist som bidering, så kravet om buddhistisk kontemplation var måske lige lovligt ambitiøst. En anden af hans barokke drømme blev heller ikke opfyldt. På alle døre var oxyderede bronzehåndtag, som han forestillede sig med tiden skulle slides blanke af barnehænder. Dørene åbnede imidlertid så let, at en skulder eller et knæ også kunne åbne dem.

Er der noget at sige til, at vi, der overlevede med den begrænsede pædagogik, dette husmonster muliggjorde, var godt motiverede for at eksperimentere med andre former for skolebyggeri. Jeg tror, at min begejstring for åben-plan skolerne blev grundlagt i denne nødløsning af en skole. Heldigvis havde vi en skoledirektør, der var optaget af at udvikle skolen sammen med pædagogikken, så vi hen ad vejen fik skoler som Hedegården, Grantoften, Rugvængets åben-plan, Højager, Rosenlund, Egebjerg, Østerhøj og tilbygninger til de gamle skoler, som hver for sig åbnede muligheder for opdeling, samarbejde mellem klasser, lagkage og sporopdelinger. Ingen an-

den kommune har før eller siden bygget så mange skoler på så kort tid. Visse år havde vi en tilgang på 1.000 elever årligt. Og forældre havde de med, og de skulle have tag over hovedet.

Baltorpvejens nye huse var blevet befolket med tilflyttere, hvis flertal bestod af saneringsramte familier fra København. De kom ud til lys og luft og store sunde parkerings- og græsarealer. Stillede man sig op i midten, ville man kunne ses fra hundredevis af vinduer, hvis spejlende ruder gjorde eventuelle iagttagere usynlige. For folk, der kom fra det indre Københavns baggårde, hvor man i slåbrok kunne tøffe over i ismejeriet kl. ni om formiddagen, var det en stærk oplevelse at skulle leve op til pænheden og vindueskontrollen. Som en mor, der kom fra Øehlenschlägersgades tætte netværk, sagde til mig: "Petersen, jeg bliver åndssvag af alt det gras!"

Deres børn var søde, klassekvotienten sjældent over de 20, så det gav 2,4 m2 pr. barn. Selv om vi i dag er mere tilbøjelige til at se børns problemer i et helhedssyn, hvor også hjemmet inddrages, havde vi unge lærere, der i bundter invaderede vort skolevæsen, også forståelse for at komme vore forældre i møde.

Jeg blev meget hurtigt redaktør af tidsskriftet TRIVSEL, som fik en kort og glorværdig tid som skole-hjem kontaktblad, før det i 1969 overgik til kommunalt informationsorgan, med snarlig død til følge. Forældre er nu mere motiverede for at læse om deres børns skole, end borgere er for at læse kommunale byggeforskrifter for carporte. Den samme informationsoptismisme lå sikkert også bag kommunelærerforeningens udgivelse af FEED-BACK, som startede på Ellegårdsskolen med Arne Mortensen som redaktør. Et hurtigt redigeret og trykt A2 ark, bundtet med en snor og ophængt til afrivning af forbipasserende på lærerværelset.

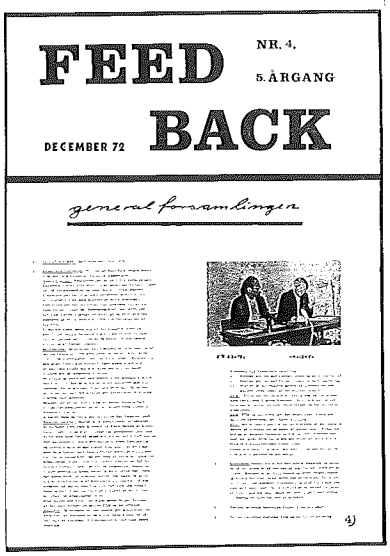
FEED BACK

NR. 4.
5. ÅRGANG

DECEMBER 72

generalforsamlingen

Ballerup Lærerforenings 10 års jubilæum, som afholdtes den 30. april 1967, blev en uforglemmelig fest for mange. Foreningens første fane med byvåbnets tre Sct. Ibs skaller (hvorfra tre uærbødige vinstrømme flød ned ad tre lærerforeningsglas) blev indviet med påsømning af sølvplader. Skolepsykolog Henning W. Nielsen holdt festforelæsning om undervisningsmaterialer, som var Karakterdannende, Tillidsvækkende, Aktiviserende og Selvkontrollerende – kort sagt KTAS. Da han kom til lokaltelefonbogens muligheder

som grundbog i forskellige fag, havde han forsamlingen i sin hule hånd. Svage læsere kunne f.eks. starte med kolonnerne under Jensen, folk med partstelefoner (x og y) kunne indgå i matematik til simple ligninger, fagsiderne vil åbne helt nye muligheder for faget formning o.s.v. Latteren bølgende og Henning måtte til sidst opgive at overvinde støjniveauet.

Til festivitas'en bidrog også viceinspektør Olrik Jensen, der til festen havde forfattet 11 fællessange, hvor lederne fik nogle hip, og hvor han gjorde sig lystig over sine kolleger. En af viserne gik på melodien "Ved landsbyens gadekær" og teksten lød: *"I udvalg og komité der mødes han og hun."*

Men det var ikke uden hold i virkeligheden. Kirsten og jeg traf hinanden i kredsstyrelsen, mødtes i dansen til jubilæet, gik i skoven, da vi havde ryddet op og giftede os i juli. Det er nu 30 år siden – og vi går stadig i skoven. Og vi glemmer aldrig den 30. april 1967.

Christen Nielsen

"En dag i 73"
Hækkerup og lærerstrejke

Den første lærerstrejke i Danmark blev den 22. marts 1973 startet i spisefrikvarteret på Skovlunde Skole.

Aftenen forud havde økonomiminister Per Hækkerup i TV-avisen redegjort for, hvordan man havde skaffet sig et folketingsflertal for en besparelse i folkeskolen på 400 millioner. Undervisningsminister Knud Heinesen havde fået den "geniale" idé, at man ved at afkorte timerne med 5 minutter kunne forhøje lærernes ugentlig timetal fra 27 til 30, idet antallet af deres ugentlige undervisningsminutter ville være uændret.

Da Per Hækkerup blev spurgt om konsekvenserne af forslaget, lød svaret: "Det er da udmærket, at børnene slipper lidt tidligere og lærerne lidt senere"! Ordene var provokerende, men billedet af manden på skærmen udtrykte yderligere en så nedladende foragt, at man mindedes bondemanden hos H.C. Andersen, der ikke kunne tåle at se degne. En lærers arbejdsbyrde blev i virkeligheden forøget med 10%. Havde Per Hækkerup optrådt på samme måde over for L.O., kunne han have startet en generalstrejke.

Da tillidsmanden på Skovlunde Skole i spisefrikvarteret den 22. marts oplyste, at DLF overhovedet ikke på trods af lovbestemte regler herom havde haft møde med undervisningsministeren om lærernes timetal, rejste der sig naturligvis en ophidset stemning i lærerkollegiet.

Vreden forstærkedes yderligere af, at samme minister over for pressen usandfærdigt påstod det modsatte og samtidig udtalte, at det at afkorte lektionerne med 5 minutter ingen indflydelse havde på undervisningens kvalitet. Denne udtalelse viser soleklart, hvilken kvalitet denne mand havde som undervisningsminister.

Det blev vedtaget, at vi ville strejke. Et udvalg udarbejdede et resolutionsforslag som blev vedtaget. Der blev nedsat en gruppe, som skulle infor-

mere radio, fjernsyn og nyhedsbureauer. Desuden meddelte vi vor beslutning til de andre skoler i kommunen og inviterede til et møde på Skovlunde Skole samme eftermiddag.

Fjernsynet reagerede omgående og sendte tv-vognen med Bertramsen og en fotograf. Lærerrådsformanden Agnete Lohman Christensen og jeg blev af lærerne udpeget til at skulle interviewes til TV-avisen. Da vi blev spurgt, om vi ikke vidste, at vi som tjenestemænd ikke måtte strejke, svarede vi naturligvis, at det var vi klar over, men at vi følte os så provokerede, at vi var villige til at stå til regnskab for vor "ulydighed". Vi redegjorde derefter for vor resolution og opfordrede alle Danmarks lærere til at gå i strejke.

Senere på eftermiddagen samledes en stor del af kommunens lærere i Skovlunde Skoles aula. Dørene blev lukket, da vi ikke ville have nogle pressefotografer, som var mødt frem, skulle have adgang. Stemningen på mødet viste klart, at forsamlingen bakkede os op. Der blev vedtaget en resolution, og man skulle så næste morgen i lærerrådene på skolerne tage stilling til, om man ville strejke.

Jeg blev af nogle lærere fra "Parkskolen" (min gamle skole) opfordret til at komme til deres møde næste morgen. Her agiterede jeg for strejken, og

„Ulovlig" er brugt som argument ved mange konflikter gennem årene.

den blev enstemmigt vedtaget. Det samme skete på samtlige skoler i kommunen. Det viste sig at være en "krudttønde" vi havde sat ild til, idet strejken blev omtrent 100% landsdækkende.

Da strejken nu var i gang, overtog Ballerup Kommunelærerforening initiativet, og forretningsudvalget havde den 23. møde det meste af dagen og indkaldte til stormøde samme aften i Ballerup gymnasiums festsal. På dette møde, hvor lokalet var fyldt til bristepunktet, blev vedtaget endnu en resolution, som blev udsendt i pressen.

Strejken fortsatte 2-3 dage i hele landet, og i de næste par uger var der megen uro i skolerne overalt med faglige møder og demonstrationer. Det var et lille plaster på såret og noget, som i nogen grad pyntede på politikernes renommé hos lærerne, at folketinget udtalte, at de 2 ministres klodsethed ikke havde været uden skyld i uroen i folkeskolen.

Den 28. holdt DLF ekstraordinært repræsentantskabsmøde, hvor formanden Jørgen Jensen fortalte, at forhandlingerne med undervisningsministeren endelig var gået i gang, og at man skarpt ville afvise spareforslaget. Her skal ikke redegøres for forhandlingsresultatet.

Fra mange kredse lød i den følgende tid opfordringer til, at DLF skulle udvikle sig til en "rigtig fagforening", og at der skulle oprettes en konfliktfond. Det er som bekendt også sket, og denne første strejke er da også blevet efterfulgt af flere.

Lærerne blev trukket i løn, fordi de havde strejket. Inspektører og viceinspektører skulle ikke bøde for arbejdsnedlæggelsen, men de skulle skrive under på, at de ikke havde strejket. At jeg skulle skrive under, fandt jeg absurd, men da skoledirektøren ad tjenstlig vej, (gennem inspektøren) lod mig vide, at jeg skulle møde hos ham, hvis jeg ikke gjorde det, og kolleger sagde, at jeg ikke skulle være martyr, så skrev jeg under. De beløb, som inspektøren og jeg skulle have bødet med, hvis vi havde været stillet som lærerne, betalte vi til en kommende lærerfest.

Jørgen Krogh

Glimt fra 70'erne

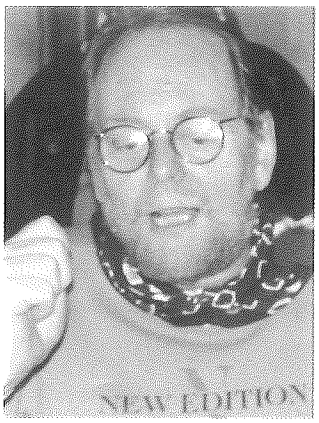

Lærer på Ellegårdskolen fra 1970-91
Tillidsmand i 70'erne og kongres-delegeret i 80'erne

"Hvis vore elever har svært ved at holde sig på måtten – så må vi gøre måtten større"

Små, ensidige glimt af, hvad en "abekat" har af erindringer fra den Ballerupske skole dengang i 70'erne.

70'erne var grødetid. En ny type lærere strømmede ud fra seminarierne, folk der ville tage afgørende fat på samfundet og kulturen – gøre noget ved det, og gøre det bedre. Og mange strømmede til Københavns vestegn og ikke mindst til Ballerup, der bl.a. havde en skoledirektør med visioner.

Optimismen havde stadig tag i mange mennesker, og et fortryllende positivt menneskesyn var fremherskende og skabte en frugtbar grobund for mange eksperimenter.

Mit eget møde med det Ballerupske skolevæsen var overrumplende: Sammen med Niels Burså var jeg hyret til at stå for svagbørnskolonien efteråret 1970 (2 lærere – 40 grundigt belastende børn, der ikke var det mindste svage, og det forventedes, at der blev meddelt undervisning, samt pasning i døgnets 24 timer i 6 uger!), men før den skulle starte, spurgte Hestbæk mig, om jeg ville være vikar på Rugvænget. Her skulle man netop til at søsætte Holger Knudsens store pædagogiske flagskib: Åben-plan-skolen!

I sidste øjeblik havde man fundet ud af, at lærerne nok ikke fuldt ud var rustede til denne store udfordring, så den dag, de små poder forventningsfuldt mødte deres skole, sendte man alle deres lærere på et todages kursus i åben-plan; og en lærer, der afventede lærerhøjskolens fuldtidsårskursus samt undertegnede fik så til opgave at tage os af alle de startende småbørnsklasser – over 90 forventningsfyldte og spændte, med energi struttende Ballerupbørn. Og åben-plan skulle det jo være – så da bygningen endnu

ikke var bygget, fik vi lov at prøve kræfterne og de nye ideér i hallens foyer. Der var børn overalt!

Nøgleordet i 70'ernes skole var solidaritet: – med børnene, med de fattige og undertrykte, med andre lønarbejdere, med folkene i den 3. verden og børnenes indbyrdes solidaritet og omsorg. Det gav sig udslag i de måder, vi begyndte at arbejde på; gruppearbejdet blev rammen om fælles arbejde og fælles mål.

Som 70'erne skred frem nåede mange af Ballerups elever at stifte bekendtskab med adskillige daværende arbejdskampe som Ota-arbejdernes og plattedamernes og ikke mindst Uni-print, hvor flere af de involverede arbejdere osse var forældre til elever.

Eksamensystemet var mange lærere imod p.g.a. sorteringsmekanismen, som særligt hårdt rammer vore elever, der oftest kommer fra familier uden boglige traditioner; men egentlige aktioner mod det reaktionære eksamenssystem blev det vist ikke til. Og dog. En gruppe lærere forsøgte sig, såvidt jeg kan se, med en metode – kendt indenfor landbruget: Man tilfører ukrudtet så meget næring, at planten eksploderer; ihvertfald fik disse gennem en vel tilrettelagt gruppeeksamen i orientering og med en imødekommende censor gennemført et resultat, der mildest talt overskred landsnormen. Det var ikke alle, der fik 13, men næsten. Og så i Ballerup! Efter en del tummel blev sagen vist lagt på hylden, men det hævdes, at der stadig går en lærer rundt og ømmer sig i en omegnskommune efter censorjobbet i Ballerup.

Det hele blev lidt mere venstredrejet gennem 70'erne – men så skal det med det samme tilføjes, at lærere, der ikke kunne drømme om at kalde sig venstreorienterede, osse fandt det nødvendigt med betydelige ændringer hen mod en frisættende pædagogik – osse blandt dem var der visioner.

Det var i de år, kvinderne flyttede hegnspæle, og da de var uøvede i denne diciplin, gav det nogle brodne pander mens de blev flyttet; men de blev flyttet. Noget tilsvarende skete på lærernes fagpolitiske område. Forandringen fra lydige degne til bevidste lønarbejdere skete i 70'erne og den første manifestation var strejken i 73. Per Hækkerup forsøgte, så vidt jeg husker gennem manipulation med lektionslængden, at lægge mere arbejde på lærerne uden at give dem mere i løn. Der satte man grænsen i Ballerup – og mange andre steder, og den første arbejdsnedlæggelse var en realitet; og da den havde så stor opbakning, oplevede man, at den solidariske opslutning fratog modparten lysten til at lave sanktioner. En uvurderlig erfaring!

Op gennem 70'erne gik det med nye bataljer, og det gik ikke stille af: Medlemsmøder, generalforsamlinger og ekstraordinære ditto med hidsige debatter.

Med en lidt grov forenkling kan man sige, at der udviklede sig to linier: En aktionslinie og en "lad os høre, hvad hovedstyrelsen mener" – linie. Hovedstyrelsen havde på det tidspunkt den holdning, at lærerne skulle holde sig til at passe deres skolesager, og hovedstyrelsen skulle tage sig af alle faglige spørgsmål. Og formanden skulle tale med ministeren, når han skønnede, at lærerne skulle have noget mere i løn.

I ét af de første numre af det hedengangne "Faglig Debat" bad vi DLF-formanden Jørgen Jensen uddybe sit syn på medlemmernes medvirken i overenskomsten, f.eks. om udtagelse af krav om urafstemning.

Hans holdning var tydelig: Foreningen (Formanden) besluttede kravene og forhandlede dem, og skulle medlemmerne inddrages i f.eks. udtagelse af kravene, ville det blot forplumre det hele – og på samme måde om urafstemning.

Det kunne kaldes fagforstening – og var vel medvirkende til, at den aktionsvillige linie vandt fremgang.

VIL DU, VIL DU, VIL DU VIL DU VIL DU.....

JA MEN, JA MEN, ...

DER SKAL **20** TIMER STÅ !

Det var ikke kedeligt at gå til generalforsamling dengang, men man måtte være indstillet på drøje hug, om man blandede sig i debatten. Skægt kunne det være som dengang generalforsamlingen diskuterede, om foreningen skulle have en fane. De indre billeder af røde faner og 1. maj fik det til at rykke i mange – i forskellige retninger – og de oratoriske præstationer var formidable. Ikke mindst, da en særpræget skolebibliotekar fra Måløv foreslog (jeg tror endog han krævede), at fanen skulle være sort – det blev en god aften.

Som følge af den øgede aktionsvillighed hos flertallet af foreningens medlemmer, blev Rigmor formand og linien blev måske derved noget tydeligere; ihvertfald spruttende en dag borgmester Burchardt over og kaldte lærerne i kommunen for "venstreorienterede abekatte", hvilket indbragte ham et besøg af flere hundrede lærere til byrådsmøde samt en banan.

Var tendensen tydelig i Ballerup og omegn, så det anderledes ud på landsplan. Jeg husker de første kongresser, jeg deltog i; hvordan vi blev trynet med et par og tredive stemmer for vore forslag og et par hundrede (resten) imod. Og mange af forslagene er i dag foreningens politik – mere rabiate var de ikke. Og nu har stilstanden bredt sig, så man kunne fristes til at citere salig Thomas Nielsen: Vi har sejret ad helvede til. Men jeg lader mig alligevel ikke friste, for nu skal lærerne aflønnes udfra forskellige funktions-, kvalifikations- og fedterøvskriterier, og så kan det vel være ligemeget med at stå sammen om noget som helst.

Og den generation, der var vore elever i 70'erne (ihvertfald dem med vindertrøjerne på) har i talrige interviews travlt med at fortælle, at de har måtte frigøre sig fra alt det der solidaritetsfis før de rigtig kunne komme igang med den personlige karriere.

Nå! men jeg synes stadig, solidaritet er noget godt, brugbart og ønskværdigt, og iøvrigt er jeg ikke disponeret for mismod, så jeg vil slutte disse tilbageblik med at mindes de herlige dage på Samsø, hvor SLIB hver sommer gennem en række år overtog Besser efterskole. En uge med øl, gøgl og hornmusik, go' mad, go'e diskussioner og en masse søde mennesker.

Det var der sg'u noget ved.

Holger Knudsen

„Holger" – skoledirektøren i Ballerup

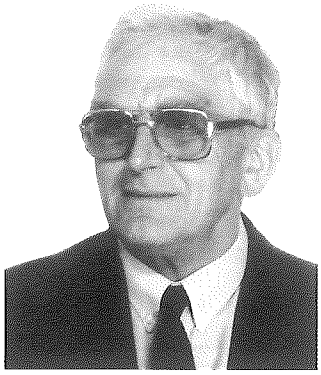

Skoledirektør i Ballerup 1965-82

Da jeg kom til Ballerup kommune i 1965 var skolevæsenet, som dengang havde ca. 5000 skolelever og 225 normerede lærerembeder ved folkeskolen, præget af, at de toneangivende og besluttende politikere stort set alle selv havde gået i skole i Ballerup – og næsten alle sammen på Lindeskolen. Gladsaxe – hvor jeg kom fra – var 15 år forud i byudvikling og var også længere fremme i den pædagogiske udvikling, der var præget af, at også tilflyttergenerationen deltog aktivt som politikere. Men da befolkningstilvæksten først for alvor tog fat i Ballerup – så gik det jo stærkt, og også stærkere end det havde gjort i Gladsaxe. Der var givetvis ingen andre steder i hele landet, hvor udviklingen foregik så eksplosivt som i Ballerup.

Der var stadigvæk lærermangel i Ballerup her i 1965, så vi måtte gøre opmærksomme på os selv, for at lokke lærerne til. Og det gjorde vi så !! Da de erfarne lærere normalt holder fast ved de stillinger hvori de er ansat, måtte vi tage langt de fleste af de nye lærere direkte fra seminarierne.

Når jeg i skolekommissionen præsenterede striben af nyansatte lærere i kommunen, blev jeg ofte bebrejdet, at de alle var så unge! Men der kunne jeg jo berolige kommissionen med, at det var et problem, som tiden nok skulle få rettet op på. Og det har jo holdt stik i overmål.

Men i de år, hvor vi antog 60-100 lærere pr. år, nåede gennemsnitsalderen aldrig over 30 år – og de fleste lærere var jævnaldrende. Men det der ud over alderen kendetegnede lærergruppen herude i de år var, at den rummede en kolossal dynamik og havde en bunke kræfter og gå-på-mod, så opgaven for os var at få omsat de mange kræfter og ideer til praktisk pædagogik.

Når man sidder og læser gamle Ballerup-Måløv aviser, finder man ind imellem redaktionelle artikler med angreb på lærerne og deres undervis-

ning, men de var ikke kendetegnende for forældrenes holdning til skolen og lærerne. Faktisk var der en kolossal opbakning til skolen og lærerne her i slutningen af 60'erne. Men jeg husker da en enkelt sag fra Rosenlundskolen, hvor en lærer havde inviteret en repræsentant fra LO til at komme og fortælle hans elever om arbejdslivet, og det var der en forældre der var utilfreds med, fordi der ikke optrådte nogen repræsentant fra Dansk Arbejdsgiverforening. Sagen endte faktisk hos ombudsmanden, som behandlede den og udtalte, at „alsidighed" ikke betød, at læreren i hvert enkelt time skulle sørge for at have alle synspunkter dækket ind – men derimod at eleverne over et forløb skulle have forskellige holdninger og synspunkter præsenteret. Den „domsafsigelse" er blevet stående, og vi har da brugt den flere gange siden i ministeriet, når spørgsmålet var oppe.

Vi havde fået ansat – også ude på Rosenlundskolen – to unge lærere, Bo Dan Andersen og Søren Hansen, som på en ganske provokatorisk måde opererede – primært på landsplan – og plæderede for mere elevdemokrati. De havde sammen med Jesper Jensen skrevet „Den lille Røde", og havde via den gjort sig landskendte. Omkring 1970 bekendtgjorde de, at de havde fået fingre i prøveopgaverne til 9.klasses-prøven, og at de ville offentliggøre dem inden prøven. Det skabte – som man måske kan tænke sig – en del furore, og der blev foretaget ransagelse hjemme hos dem – dog uden at man fandt noget! Vi havde dem flere gange i skolekommissionen, fordi man der – specielt en tidligere en præst som havde sæde i kommissionen – var interesseret i at høre om deres synspunkter og holdninger. Jeg lavede den aftale med Bo og Søren, at de stillede på mit kontor en time inden mødet, så jeg kunne sige god for deres udseende – det lange hår og det ind i mellem lidt særprægede påklædning var jo på mode i disse år – og jeg ville sikre mig, at diskussionen kom til at gå på indholdet i deres synspunkter og ikke deres udseende.

Omkring 1970 var elevtallet kommet op på 10000 og lærerne var forøgede til lige knap 600. Det var i denne periode, hvor alle skolerne holdt fælles planlægningsdage, og hvor fælleslærerrådet og forvaltningen i fællesskab planlagde indholdet. Der blev en del avisskriveri over en planlægningsdag, vi havde afholdt på Lundebjergskolen, hvor alle lærerne arbejdede med gruppedynamik, og hvor Charlotte Strandgård afslutningsvis arrangerede en modeopvisning med ungt tøj. Men det der kendetegnede kommunen i disse år, det var, at politikerne faktisk holdt til en hel del – de var rummelige i deres holdninger – men det var jo altså også nødvendigt, når pædagogikken i så høj grad i vor kommune måtte bygges på de samme aldersklasser blandt lærerne. På et tidspunkt her i 70'erne udgjorde eleverne næsten en fjerdedel af befolkningen i kommunen, og så udgjorde deres små søskende

og forældrene næsten resten. Med de mange nytilflyttede forældre fik man en ny gruppe af borgere, som havde deres tilhørssted omkring skolen og levede engageret med i skolens arbejde – f.eks.i de nyetablerede skolenævn. Det der karakteriserede både forældrenes og politikernes arbejde var en meget høj grad af opbakning til skolen og lærerne. Det krævede også ganske meget af lærerne i disse år, hvor folk kom strømmende til kommunen, og hvor skolerne voksede eksplosivt med den række af problemer som det gav.

En af vore pædagogiske ideer i disse år var „fællesskabet i arbejdet mellem lærerne" – altså at man planlagde og udførte arbejde i fællesskab og ikke som enelærer. Også rent bygningsmæssigt tog vi på en række af vore skoler konsekvensen af denne pædagogiske holdning og åbnede dørene mellem klasserne,og indrettede bygningerne således, at lærerne kunne arbejde sammen. De nye skoler, som vi byggede i disse år, skulle kunne rumme børnetallet, når det toppede – dvs. ca. 12000 elever – men samtidig indrettede vi dem bygningsmæssigt i mindre enheder, som afdelingsvis kunne køre ret suverænt. Skolelederen fik så „medhjælpere" i de enkelte afdelinger, men hvor vi så løb ind i store ideologiske diskussioner, om det skulle være med eller uden „kasket". Vi gennemførte derfor nogle store forsøg omkring ledelsen,der bidrog til, at vi slap nogenlunde helskindede igennem de allerværste år.

Lærerne på Grantoften engang i 70'erne

Vi var i lighed med de andre vestegnskommuner overvejende en industrikommune, hvor de fleste af elevernes forældre var fremmede over for gymnasiet. Tilgangen til gymnasiet var derfor meget lav. Hvor Gentofte sendte 40% af deres elever i gymnasiet, sendte Ballerup kun ca. 10%. Vi arbejdede meget bevidst på at ændre dette forhold. Gymnasiet blev jo financieret af staten og amterne, og det var jo tosset, at vi kun fik tag i så lille en del af de afsatte ressourcer. Så vi lavede vores eget forsøg med en ordning, hvor det ene optagelseskriterium var det mere traditionelle og kendte – mens det andet og højeste adgangskrav hed, om „eleven selv ville på gymnasiet". Da vi undersøgte resultatet efter 3 år viste det sig, at frafaldet blandt vore børn ikke var større end andre steder med mere traditionelle optagelseskriterier. Historien viser den meget bevidste måde, hvormed vi arbejdede på, at også børn fra ikke-akademiske miljøer skulle have muligheden for en gymnasial uddannelse. Mange af vore lærere i kommunen havde aldrig selv gået i gymnasiet, og det betød, at de havde en alt for stor respekt for det gymnasium.Vi arbejdede derfor meget bevidst med lærernes holdning omkring indstillingen til gymnasiet – fordi meget afhang naturligvis af deres indstilling.Vi havde den store glæde, at gymnasiets rektor, Anders Østergård, bakkede helt og fuldt op om denne holdning. Jeg blev til sidst af fordelingsudvalget indklaget for direktoratet for at have sænket niveauet i gymnasiet – men klarede dog frisag. Vi nåede op på 30% tilgang til gymnasiet fra vore skoler, og det var jeg meget tilfreds med.

Sideløbende med denne øvelse brugte vi mange kræfter på at udvikle undervisningen i de praktisk-musiske fag for at dygtiggøre de mange elever, der sigtede mod en håndværksmæssig uddannelse. På Lautrupgård, som kommunen ejede, fik skolevæsenet lov til at indrette et stort antal skoleværksteder fælles for alle kommunens skoler. Ved hjælp af faguddannede lærere og en topudstyret maskinpark blev der her indrettet et fagligt miljø, som havde stor appel til eleverne i de ældste klasser og i kommunens ungdomsskole. Her blev der vist nye veje for udviklingen af de praktisk-musiske fag, og Lautrupgård var stærkt besøgt af skolefolk fra hele landet.

I slutningen af 70'erne dukkede der nogle enkeltsager omkring lærerne op i lokalpressen. Der var en sangsag fra Hedegårdsskolen og en hash-sag sammesteds fra. Nu var de begge hængt op på een og samme forældre på skolen, som samtidig var journalist ved Ballerup-Måløv avis. Begge sager fik megen mediedækning – specielt i lokalpressen – og selvfølgelig ikke mindst fordi den daværende borgmester var så stærkt personligt engageret i begge sager. Men disse sager var jo slet ikke kendetegnende for holdningen blandt de forældrevalgte og politikerne i kommunen, og derfor blev der heller ikke noget ud af dem. De blev stående som enkeltsager, og hvor lærerne i alle tilfælde blev frikendt.

Mens lærerne i de første mange år uden smålig skelen til tidsforbruget engagerede sig med liv og lyst i de mange muligheder for udviklingsarbejde, der var med til at gøre skolevæsenet kendt landet over, opstod der i midten af 70'erne via initiativer fra lærerforeningen en „lønarbejderfilosofi" med advarsler mod de „gratis glæder". Mottoet var, at lærerne gerne ville være med til at forny skolen, men de ville og måtte ikke gøre det gratis.

Selv fandt jeg, at kommunen ikke havde været smålig med de økonomiske vilkår og at lærerforeningen spændte sig selv så hårdt op, at det skabte vanskeligheder med at komme videre. Der var derfor brug for at finde kompromisser, hvor ingen tabte ansigt. Men da lærerne så ville lægge politikerne i seng kl. 21.00 i forbindelse med 11-timers-reglen, blev det for alvor politikerne for meget. De var vant til selv at kunne bestemme sluttidspunktet på deres møder. Lærerne havde en lovmæssig ret til at sidde i kommission og nævn, og når de så forlod mødet kl. 21.00 og møderne derefter ikke var beslutningsdygtige, trykkede det naturligvis virkelig politikerne.

Det siger sig selv, at der i disse år var brug for tålmodighed og forhandlingsevne, hvor det var en væsentlig opgave for mig, at gøre det klart for de skiftende lærerforeningsformænd, hvordan politikerne oplevede tingene og samtidig forsøge at holde dialogen åben mellem parterne. Når så de endelige løsninger på konflikterne skulle findes, kunne de som regel bygges på den kendsgerning, at hverken lærerne eller politikerne nærede ønske om at nedbryde det gode ry, som skolevæsenet havde.

Jeg har altid ment, at den bedste ledelsesform var at udvise tillid og skabe forventninger til de ansatte – hvor den nye tjenestetidsaftale desværre alt for meget bygger på kontrol. Et så stort apparat som folkeskolen – med 60000 ansatte og 600000 elever – kan man ikke kontrollere sig igennem. Jeg var og er af den opfattelse, at en kontrol skal bygge på selvkontrol hos læreren i samarbejde med forældrene, men hvor Bertel Haarders syn var, at det skulle være en ovenfra-styret kontrol – og det nåede vi aldrig til enighed omkring. Og det er fortsat min opfattelse, at kun ved at udvise tillid og give lærerne nogle redskaber til sammen at vurdere deres eget arbejde – kun ad den vej kan vi komme nogen vegne. Det gode liv er efter min opfattelse karakteriseret ved, at grænserne mellem arbejdsliv og fritidsliv glider over i hinanden, og jeg synes simpelthen, at det er synd for lærerne med al denne optælling af tid i skemaform. Andre steder i den progressive del af erhvervslivet går det jo stik modsat – der har medarbejderne arbejdet med hjem og grænserne bliver ophævet – så jeg synes folkeskolen halter bagud her.

Den totale decentralisering bekymrer mig! Jeg har altid ment, at skolekommissionen var det fornemste demokratiske redskab i vores system overhovedet – fordi politikerne som arbejdsgivere, forældrerepræsentanterne og lærerne var tvunget til at tale sig til rette om brugbare kompromisser. Skoleudvikling og fornyelse har efter min opfattelse størst gennemslagskraft, når man i fællesskab og massivt sætter ind med alle midler for at udvikle et område – efter vel at mærke at alle parter omkring projektet er blevet hørt og taget i ed. På det lange sigt er den enkelte skole for lille en enhed til at sikre en vedvarende fornyelse.

Ole Meyer

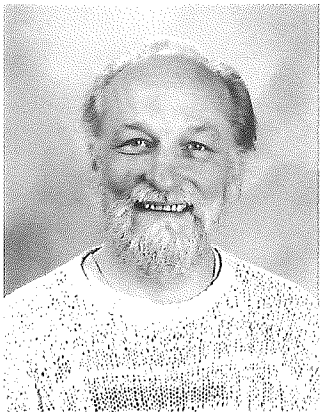

Lærer ved Ellegårdskolen fra 1967 og flyttet til Rugvænget i 1991
Tillidsmand i 70'erne
Redaktør af „Faglig Debat" 1976-84

Faglig Debat ? ! ?

Syngestykke for soli og kor i 9 billeder

Enhver lighed mellem personer i stykket og nulevende, rigtige personer er ikke spor tilfældig, tværtimod.

- -

1. billede

En efterårsdag i 1976. Scenen er Ellegårdsskolens (kan I huske den?) lærerværelse fem minutter inde i spisefrikvarteret. En synligt rystet lærer, der netop har haft 9.klasse (de små's lærere har jo „pædagogisk spisning"), styrer målbevidst hen mod det „røde" bord, hvor de andre overbygningslærere og skolebibliotekarerne sidder og småsnakker.

L1: „Nu er det altså bare ved at være for meget. Har I også hørt det i radioavisen?"
J1: „Hva' der galt?"
L1: „De har lige sagt, at Finansministeren ikke vil give lønforhøjelse til lærerne, fordi de har så kort arbejdstid. Hva' gi'r I? Han er sgu da strid."
Kor: „Typisk.... tænkte vi det ikke nok.... det var lige det der manglede.... og så Heinesen..."
J2: „Næh, han er socialdemokrat. Men hvis vi nu havde haft en fagforening, så.."

Den lille utålmodige fagopposition kommer listende ind på scenen, kun svagt belyst. En løve, forklædt som Jørgen Jensen, kommer ind fra den anden side, stiller sig midt på scenen og brøler højt.

S: „Og hvad gør vi så ved det? Skal vi bare sidde og klappe i, mens hovedstyrelsen bukker og skraber?"
L2: „Hvad var det nu vi gjorde sidste år? Da det endte med at den stod fast?"
Kor: „Hahahahaha, stod fast? Du mener: blev sat fast!"

Fagoppositionen løfter hovedet, kraftigere lys på

L2: „Nå ja, men det blev da ikke så slemt som vi først troede... „ *ser sig om* „ er der ikke andre, der har sagt noget?"
J1: „Næ, jeg har i hvert fald ikke hørt noget. Fa'ens osse, at vi ikke har Feed Back mere"
J2: „Hvorfor det? Syntes du den var så god?" *sidder og tegner et eller andet på en konvolut, det ligner nærmest fagoppositionen som voksen*
J1: „Den var da bedre end ingenting. Men der var vist ikke så mange, der læste den, tror jeg nok... „
O: „Hvorfor laver du den så ikke endnu bedre? Du må ha' lært et eller andet inde på Forum."
L1: „Skal vi ikke prøve, om vi kan?"

Fuld spot på fagoppositionen, der logrer med halen. Det ringer. Alle rejser sig og snakker i munden på hinanden.

J2: „Søren, kan du ikke skrive en artikel om at rejse overenskomstkravene på kongressen, så skriver jeg ....."
T: „Ole, skriver du om demokrati i ....."
J1: „Jeg får fat i Peter og foreslår, at vi laver to numre inden generalforsamlingen ...."
L2: „Hvad skal det hedde? Da ikke kredsbladet.... hvad med linie 21, altså faglig linie ....."
L1: „Det skal ihvertfald ikke være styrelsens blad ... ligesom Folkeskolen .... jeg henter lige filmsapparatet, så kan du starte med at ..... „
S: „Nej, filmsapparatet er til reparation .... står der ikke en båndoptager nede i klassen, så kan vi .."
L1: „Den smed Brian jo ud ad vinduet i forgårs, har du allerede glemt det?"
T: „Kan det ikke hedde noget med provokationer, næhhh ..... det er ikke så slagfærdigt ..."
Kor: „Faglig Debat, Faglig Debat, Faglig Debat, ..." *lys og lyd fades langsomt ned mens alle bevæger sig ud*

- -

2. billede

Samme sted, samme personer en måned senere.

L2: „Er der virkelig ingen af maskinerne oppe på skrivemaskinelokalet, der virker? Jørn, kan du ikke.."

J1: „Spørg Ellen, det er hende der har tilsynet."

O: „Ja, og med det honorar, så ....."

En skrivemaskine kommer flyvende gennem luften hen over hovedet på Ole.

(En skinger kvindestemme lyder ude fra baggrunden): „Hvis jeg hører mere om det honorar, så boycotter jeg tilsynet!"

S: „Har vi ikke fået Jørgen Jensen's svar på vores tre spørgsmål endnu? Nu har vi jo ovenikøbet fået generalforsamlingens godkendelse af vores linie, så kan vi ...."

J1: „Thorsten, har du spurgt Kjeld-Viggo om han kan tage Faglig Debat med på næste tirsdag?"

T: „Ja, det er i orden."

J2: „Så må du ringe ind til DLF nu, Søren, for trykkeriet skal have artiklerne på torsdag."

Kor: „Vi kan ikke nå det! Vi kan ikke nå det! Vi kan ikke nå det!"

Klokken ringer gennemtrængende. Alle, undtagen L1 og L2, rejser sig og styrter rundt mellem hinanden.

L2 *(læner sig henimod L1 og siger med hæs teaterhvisken)*: „Det bliver en lækker middag, det kan jeg godt love dig. Honoraret for de første tre numre er stort nok til at vi kan få 4 flasker Château Léoville-Poyferre til maden. Og Jørgen har fået fat i både aspargeskartofler og 2 dåser trøfler."

L1: „Det lyder godt. Så kommer vi altså allesammen ud til dig ved 4-tiden og går i gang med at lave mad."

Scenen tømmes for personer. Fagoppositionen, der har ligget skjult i venstre side, rejser sig op og ryster pelsen lidt, så man kan se, at den er vokset siden sidst.

O *(kommer farende ind og ser sig forvildet omkring)*:
„Hvor lagde jeg nu de notater fra generalforsamlingen?"

Han tager en kæmpe-bunke papir fra det „røde" bord og forsvinder ud igen i fuld galop.

- -

3. billede

Biblioteket på Ellegårdsskolen (I husker?). Skolebibliotekaren er i færd med sin yndlingsbeskæftigelse – at tale i telefon. Lige nu er der én i den anden ende.

J1: „.... jamen hvis det nu ikke er det, det handler om, kan du så ikke ..... hva'? ..... nej, det behøver du ikke, det kan vi da godt gøre for dig, du skal bare ..... hvad siger du? ..... jo, selvfølgelig kan du det, men hvis du lige gider skrive bare et par linier om det .... nå ja, men så næste gang da ..... OK, hej hej."

Lægger røret på med ærgerlig mine. Sidder et øjeblik som i dybe tanker og drejer så et nyt nummer.

J1: „ ..... Ja det er Albert fra Ellegårdsskolen, må jeg lige få Finn Gunst? ..... Ja? ..... Ved du hvornår han er tilbage? ..... nå ..... gider du ikke lige bede ham ringe til mig, når han kommer?... Tak skal du have. „

Lægger på igen. Trommer med fingrene på bordet, blader lidt i lærerfortegnelsen. Mumler mismodigt.

J1: „Nu har jeg snart været hele rækken igennem en gang til. Er der overhovedet ikke nogen, der har en holdning?"

Skyggen af løven, forklædt som Jørgen Jensen, bevæger sig langsomt hen over bagtæppet, mens den vellystigt gnaver i en SYL. Den lille – njah, den en lille smule større fagopposition kommer luntende efter, mens den lidt klodset øver sig i at springe op som et lam og falde ned som en løve. Eller osse er det omvendt.

- -

4. billede

Sceneskift til en fredfyldt plet i Jonstrupvang. Solen skinner, fuglene fløjter, alt ånder idyl. Personkredsen er udvidet med de foregående personers mænd/koner/børn etc. De voksne ligger henslængt à la Manet's „Frokost i det grønne". Mellem deltagerne står madkurve, vinflasker ligger skødesløst henslængt på skyggefulde steder. Sølvbestikket og porcelænstallerkenerne er i flittig brug. Børnene leger, ind imellem tager de en bid af deres smurte madder.

L3: „Jørn, vil du lige være rar og skænke mig et glas Premier Cru Chablis „Les Clos"?"
J1: „Hér ...." *(rækker flasken frem)*

.....

L4 *(råber)* : „Far, må jeg lige få lidt mere af den dér leverpostej, den smager dødgodt."
S *rækker dåsen hen imod hende, drejer den lidt, så tilskuerne tydeligt kan se etiketten: Pâte de Fois de Strasbourg.*
S: „Du kan godt smøre den selv, ikke?"
L4: „Jam' jeg lægger bare resten ovenpå brødet .... „

.....

L1: „Hvor er det dog en lækker nøddetærte du har lavet, Lisa .... den passer lige til Château d'Yquem'en."
K: „Og mazarinbunden ... den er himmelsk med den Oporto ... mmmmmm"

.....

T: „Pas på, Ole, du skubber til .....århhh, der røg noget af vores Renault Noir ud i græsset ..."

.....

Kor: „Vi ses om et halvt år, når fælleshonorarkassen igen er fuld."

- -

5. billede

Scenografien viser BLF's generalforsamling nov.78 i Ballerup Gymnasium's (husker I det?) festsal. Den røde fane står på sin plads ved siden af talerstolen. Lige bag den sidder en veltilfreds fagopposition med tungen ud af halsen, iført konfirmationstøj. På væggene hænger store transparenter, på en af dem står: Støt de progressive kræfter i DLF! Støt dit fagforeningsblad! Gå ind i redaktionen!

Det fuldtallige Corps de ballet forklædt som Faglig Debats samlede redaktion, danser ind i svaneformation. K21's mundharmonika- og triangelorkester intonerer forspillet til Wagners „Ragnarok", mens danserne træder en yndefuld pas de neuf. Efter 15 takter forsvinder syv af holdet ud til højre, mens de triumferende vifter med deres røde slør under hujende tilråb fra tilhørerne/skuerne.
De to tilbageværende danser derefter pas de deux'en fra J.E.A.Hartmann & O.M.Schultz's: Den lange march. Lyset fades langsomt ud under de sidste 4 takter, og danserne går langsomt og med stor værdighed ud mod baggrunden. Spot på OK 79 og Rigmors milde åsyn. Tæppe og bifald.

- -

6. billede

RECITATIV, Evangelisten (baryton):
Og det fandt sig netop i de dage, at Judas Jenseniot,
den københavnske statholder i Kompagnistræde,
havde udskrevet valg til den præsentative forsamling
Honoraris Styrelsius,
idet han gjorde de herrer stats- og finansministres ord
til sine egne.
KOR:
Hosiannah i det højeste
og ansvarligheden og nøjsomheden
sin pris.
RECITATIV, Evangelisten (som smørtenor):
Men der var i Kaj Hennings stad Ballerup
en knurren og en murren,
en hærskare af vantro
og ligesådan ud over det ganske land,
som debatterede fagligt
og spurgtes om ikke det var
til herrens velbehag
om der kom fem fejl i den høje forsamling.

Under recitativet er bageste halvdel af scenen skueplads for en voldsom kamp mellem en flok aber med Mao-kasketter og en ærkeengel med søvnige øjen og et rose-emblem i reversen. Kampen ender med at ærkeenglen får et gok i nød og tumler ravende ud til højre.
Selvfølgelig.

KOR:
Og det kom der så.

- -

7. billede

Vi befinder os i stuen i et ganske almindeligt parcelhus i Værløse. Det er sent lørdag aften. Den gamle redacteur knæler ved sofabordet og kæmper med manuskripter, saks, limstift, lineal, letrasetbogstaver, layout-papir ..... you name it. Den unge redaktør sidder ved skrivemaskinen og kæmper med det fjortende udkast til en leder, mens den håbefulde journalist danser rundt i stuen med krøllerne smurt ind i lim og strør om sig med vittigheder.

A: „.... nogle områder som fx. vestegnen og 5-byerne, der føler krisen kraftigere end andre områder ..... er der mere kaffe?"

O: „En halv kop. Men Torben har lige spist det sidste stykke wienerbrød. Jeg tror jeg klipper Skygges sidste afsnit fra og sætter det på side 7. Jo, det lyder godt nok, og så husk at nævne, at det kun er begyndelsen. Nu hvor flertallet er lige på vippen, skal der være optimisme og fremdrift over hele linien. Har du gnidepennen derovre?"

T: „Jeg laver lige en kande til. Nej, du har selv lige..."

O: „Den er her. Virker Steen's tegning ikke bedst her ved resolutionsteksten, eller skal den hellere op ved overskriften?"

A: „Der er mere slag i den, hvis den kommer før teksten. Hvad var det Thorkild ringede om? Nej, klip den over lige der neden under ..."

O: „Han sagde det var i orden at vi skrev det om at Sigfred forbød adgang for alle andre end Albertslund-medlemmer og at man ikke måtte bruge båndoptager. Når de ikke en gang tør stå ved det de siger, så er den vist gal, hva'? Er du ikke snart færdig – jeg vil helst ikke hjem lige så sent som sidst. Skal vi bruge Scharnbergs digt hér eller hér?"

T: „Så er der mere tjære. Hæææj, dit kvaj, Susannes tekst skal da slutte her på side 28, og så skal .....nå nej .... men hvad så med ..... årrrh nej, nu er der ikke plads til den anden fra FLR, skal vi ikke sætte den ...."

Skriverkarlene styrter panisk rundt mellem hinanden, lyset fades langsomt ud, man hører svagt Michael Wiehe synge: Det kan bli bättre, kammerat – fagoppositionen stikker hovedet op fra sufflørkassen og griner bredt.

- -

8. billede

Samme sted som sidst 3½ år senere, samme tidspunkt på døgnet. Den gamle redacteur sidder i gyngestolen omgivet af en bølgende sort røgsky, mens Anne og Arne hænger i sofaen og spiser boller. Layout-papir, manuskripter, Steen-tegninger, lim, sakse etc. etc. ligger spredt ud over gulv, borde,

stole, overalt. Sceneriet ligger badet i et blågrønt skær, der bliver langsomt grellere, efterhånden som scenen skrider frem. Fagoppositionen ligger oppe på gardinstangen og kigger forvirret ud over sceneriet.

A1: „Hvor kommer den røgsky fra, Ole?"
O: „Det ved jeg ikke, den var der ikke for et øjeblik siden."
A2: „Det er nok noget du har spist. Satte du så alligevel sammenligningen mellem Martin og Holden Schmidt på side 9, eller skal den komme først?"
O: „Det ved jeg ikke, kan det ikke være lige meget? Kan vi ikke lige lukke op for vinduet, så den stank kan komme ud? Jeg er ved at blive kvalt."
A1: „Skal vi ikke se og blive færdige, klokken er over et. Vi har jo diskuteret det igennem, og det bliver ikke anderledes. Kan I ikke lave det sidste færdig selv, Ole kører over til Holte med manuskriptet, så tager jeg mig af fordelingen, når de kommer på fredag."
O: „Okay, okay, Arne klipper „Gået" til, og jeg retter Steen's tegning til forsiden ind. Alt det andet er jo klar nu. Hej, Anne, og tak for denne gang. Det var skæg så længe det varede."

Anne går, de to andre kaster sig over rodet og gør manuskriptet færdigt. Imens høres Tandkremskoret fra Pilhäuser sunget af Wiener Sängerknaben, og en sekvens af Chaplins „Moderne Tider" køres på bagtæppet. Black-out.

- -

9. billede

Tæppet går langsomt op, scenen er kun svagt belyst. I det bageste venstre hjørne ligger den gamle, trætte fagopposition og slumrer. Eneste rekvisit på scenen er en tændt multimedie-PC'er i prosceniets højre side, på skærmen står med stor skrift: 1. maj 1997. Fra højttalerne lyder ganske svagt reveillen udsat for bliktrompet. En skildpadde kommer kravlende ind fra højre side. Den er forklædt som en gensplejsning mellem Anni Herforth og -th. Musikken toner over i Wagners Morgengry fra „Siegfried", de fem nye fejl kommer glidende ind fra scenens venstre side, udklædt som valkyrier. Spot på fagoppositionen, der langsomt vågner op, gnider øjnene, rejser sig halvt op og begynder at krænge den gamle, mølædte pels af sig. Inden under kommer en ny, blankskinnende pels til syne. Fagoppositionen rejser sig helt op og smiler ud til publikum. Ikke et øje er tørt.
I det samme kommer en kvindelig lærer ind på scenen, hun styrer målbevidst hen mod scenekanten.

L1: „Nu er det altså bare ved at være for meget. Har I også hørt det i radioavisen?"

TÆPPE

Ved den første fremkaldelse træder alle forhenværende redaktører frem, bukker dybt, hvorefter en af dem – hvem er ikke aftalt endnu – går hen til scenekanten og udtrykker alles taknemmelighed og glæde over at have fået lov til at være med til det interessante/lærerige/spændende/sjove/udviklende/udskældte/utaknemmelige/tidsrøvende/opslidende etc. (tilskuerne kan selv fortsætte listen) arbejde det er at lave et kredsblad.

Der bliver ikke flere fremkaldelser.

Det var ikke kun samfundets og den centrale fagforenings magthavere der stod for skud i „Faglig Debat". Denne tegning bragtes som kommentar til en konflikt mellem redaktion og kredsstyrelse i 1984

Erik Steen Jensen

Lærer ved Grantofteskolen fra 1973

Kredstegneren

Den venlige redaktion af dette festskrift har spurgt mig, om der ikke er en tegning fra det forgangne „FAGLIG DEBAT", som jeg er særlig glad for? Jo...Den her. Og det på trods af at der ikke er nogen, der kan se, hvem det forestiller eller i øvrigt forstår en pind af det hele. Det kan jeg sådan set godt forstå, så her er forklaringen...

Tegningen er både sjofel, plat, ulækker og helt urimelig. Fra venstre: Erhard Jacobsen og Mimi i genetisk harmoni – ulækkert og sjofelt. Poul Schlüter som blodsugende vampyr – urimeligt og plat. Henning Christophersen som sylten – ulækkert. Bertel Haarder som platugle med obskøn næse – urimeligt og sjofelt. Manden med leen – helt urimeligt. Underst: En stakkels lærer. Det er helt vildt... men heldigvis var der ingen, der opdagede det!

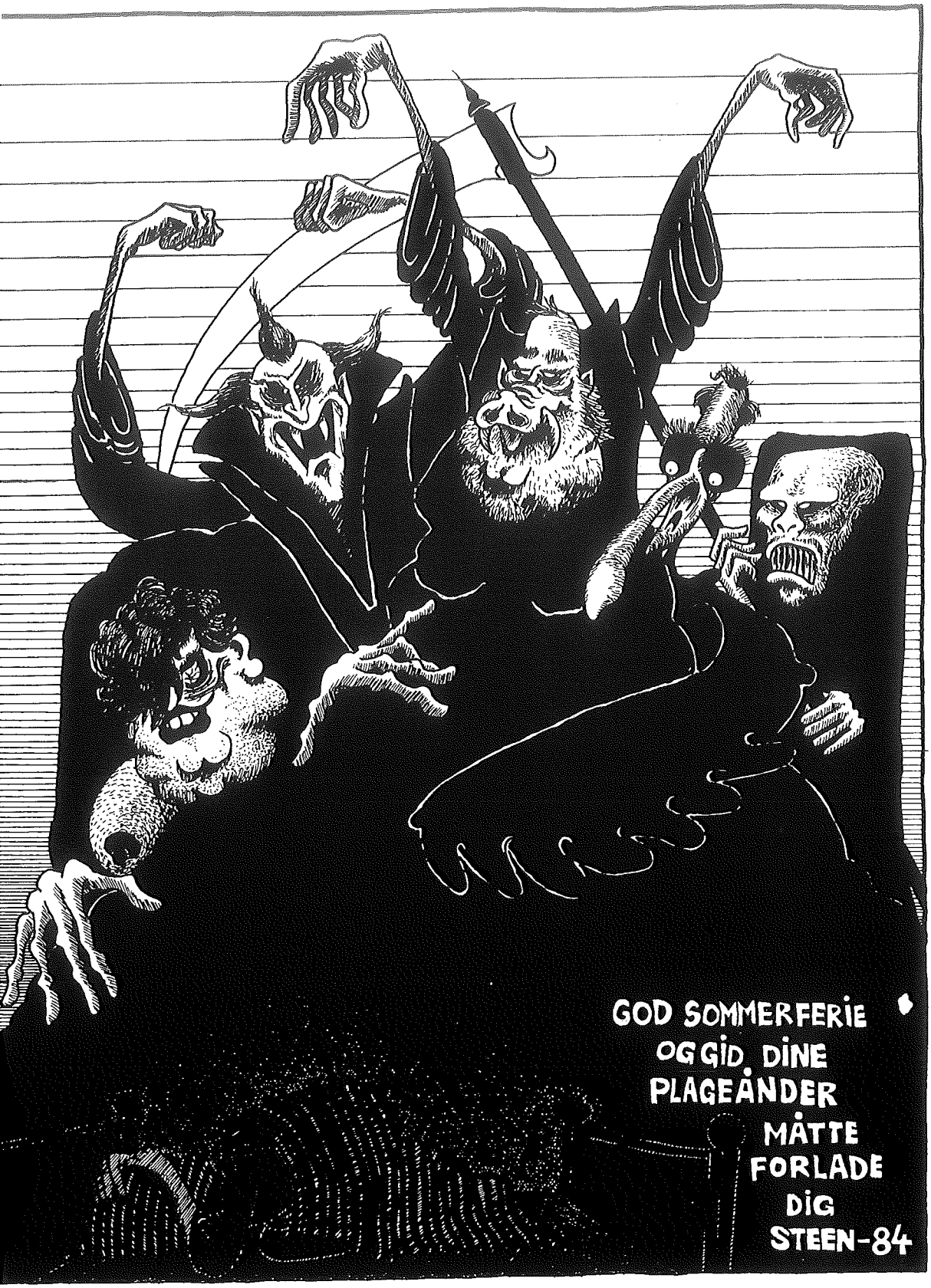
GOD SOMMERFERIE
OG GID DINE
PLAGEÅNDER
MÅTTE
FORLADE
DIG
STEEN-84

Finn Gunst

Er det politik at være lærer!

Lærer på Hedegårdsskolen siden Ruder Konge
Tillidsmand flere gange i 70'erne
Aktivist i SLiB (Socialistiske Lærere i Ballerup)

Nej deres majestæt – SLIB har ikke noget at gøre med sjampanje ad libitum når ballet i den borgerlige snart er slut! SLIB er en magtfuld organisation, der er ude på at male det hvide kors i Dannebrog rødt!!

Ja – sådan var indkaldelsen til et af møderne i SLIB (Socialistiske lærere i Ballerup).

Ordene ikke uden tyngde – ikke uden selvironi.

Men hvad var SLIB og hvorfor blev gruppen dannet?

DLF og BLF var for en del lærere, blevet en "degneforening", der trængte til at blive pustet lidt op! Linierne i fagforeningen var lodrette – de gik "fra dem til os". Vi interesserede os også for fagforeningsarbejdet på det horisontale plan.

Vi mente, at når OTA-arbejderne i Nakskolv strejkede for bedre løn og arbejdsvilkår, så rørte denne sag også andre faggrupper – altså også os "kaldspædagoger". Vi startede en indsamling og udarbejdede nogle støtteerklæringer – og så brød helvedet løs. I den lokale styrelse blev det kaldt irrelevant, kupmageri, politisering og meget andet godt.

Vi mente da vist blot, at hvis en fagbevægelse skulle have slagkraft, så skulle den stå sammen ud over faggrænserne.

Der blev indkaldt til ekstraordinære generalforsamlinger. Der blev råbt og skreget men støtten til OTA-arbejderne fra den lokale kreds gik hjem!!!

Og det var blot starten. Siden sagerne om plattedamerne, kulminearbejderne, ANC og så videre. En stor gruppe Ballerup-lærere var imod og kaldte det politisk og hovedforeningen mente skråsikkert, at de lokale kredse skulle fandme ikke støtte aktioner på tværs. Det var en hovedforeningsopgave!!!

"Politisk" – jamen, er da ikke alt politisk? Måske ikke partipolitisk men i hvert fald bredt set politisk? Joh da! En klog mand sagde en gang „at hvis man ikke interesserede sig for politik, kan man være sikker på, at politik interesserer sig for én"!!!

Så SLiB blev en realitet i 1973. Der blev lavet en "platform" for arbejdet, hvori det betonedes, at formålet med gruppen ikke var at danne en fraktion, hverken inden for BLF eller DLF. Gruppen arbejdede på et socialistisk grundlag – men havde ikke partipolitisk observans.

Målsætningen var at diskutere veje og handlemuligheder med henblik på at udvikle en socialistisk skole i et socialistisk samfund. En solid mundfuld!!! Vi skulle drøfte og analysere skolen i det kapitalistiske samfund, så vi blev i stand til at modstå højrebølgen.

Vi søgte at undgå, at vore professionelle problemer blev gjort til individuelle og private problemer.

Vi holdt møder på skolerne ca. en gang om måneden og holdt en gang om året et sommerseminar et eller andet sted i landet. I flere år på Samsø.

Der var kolleger på skolerne der knurrede i krogene – hvad fanden var nu det for en størrelse? Som reaktion lagde vi nogle små foldere i postrummene om vores arbejde for at afmysticificere og for at invitere. Og vi blev da ret mange!!!

Så fik også politikerne øje på os. Erhard Jacobsen var hurtigt ude med røde lejesvende her og der og alle vegne.

Og Ballerups borgmester på det tidspunkt – Kaj Henning Burchardt – talte om venstreorienterede abekatte og rendestensundervisere. Han lavede en fortegnelse over 111 underlødige bøger, der blev mere eller mindre brugt i folkeskolen. Der var titler lige fra Palle Petersens "50 år i jernet " til "Dreng pige – mand kvinde" af Bent Claësson. De var underlødige og skulle fjernes fra skolebibliotekernes hylder. Det blev de nu ikke – men den farlige selvcensur var godt på vej ind i skolen.

Borgmesterens ærekrænkende udtalelser var en guds gave for boulevardpressen. Der blev scoret høje salgstal i de dage.

"Hvorfra ved du, at det er de venstreorienterede, der styrer skolen, "Jamen, det kan du da se ved skolenævnsvalgene. Der har de jo på forhånd aftalt, hvordan de skal køre løbet. De aftaler nøje, hvordan de skal tage magten ved at holde nogle pragtfulde velformulerede taler om skoleforhold. De har sikkert gået på talerkurser – hvad jeg aldrig har. Og selv om der er en masse forældre, der er uenige, så tør de sgu' ikke sige noget. Og det er ikke fordi de er enige. Det er fordi de ikke tør. Det ved jeg udmærket".

Nu har der altid været "fri kvajeret" her i landet – men disse påstande var nu en stærk kop kaffe.

Tidens nytænkning i forhold til skole, fagforening og samfund var øjensynligt for meget for kustoderne. Toppolitikeres, fagforeningens ypperstepræster, sædvanerne og de fastlåste kommandoveje skulle der ikke pilles ved.

Det, der blev anfægtet var i virkeligheden retten til at forsamle sig, formulere sig og søge indflydelse på beslutningsprocesserne. At det skete udenfor de sædvanlige korridorer skabte turbulensen.

Her i foråret 1997 har Weekend-avisen en del skriverier om at de venstreorienterede i højere grad skulle gøre knæfald nu da deres (?) systemer østover er brudt sammen eller er tæt på det. Jamen vi er da mange – både gamle SliB'ere og omegn – der lige fra starten kritiserede omend ikke alt, så dog en hel del af det, der foregik.

Dialog og kritik er det, der udvikler ting. Og forresten er socialismen da stadig en fin idé !

Vel at mærke i en udgave, som ***udvider*** demokratiet til også at omfatte kapitalen.

Men se til om højrefløjen og midtbanen i dansk politik nogensinde har kritiseret for eksempel storebror – den sidste stormagt – USA. Det borgerlige Danmark og borgerlige partier i resten af verden – tabte en hel generation af unge på den baggrund og sendte dem venstre over.

Alt blev accepteret: Napalmbombningerne i Vietnam, støtten til fascistiske generaler i Latinamerika, diktatorer i Afrika og Asien. Højrefløjen var besat at lejrtænkning – så det battede.

Og det er den stadig. Hør blot Anders Fogh Rasmussen's idéer om minimalstaten: Den offentlige sektor skal nedtones – skolerne, støtten til de udstødte, hospitalerne. Når så det er sket – har vi da heldigvis privatiseringerne: De private hospitaler og lignende.

Også skole- uddannelsesmæssigt skulle der være nok at rive i. Det er ikke just roser der hagler ned over lærerne og skolen for tiden.

Der kommer en ny skolelov med mange gode intentioner – men hvor blev midlerne af ?

Hvem kan i den situation være a-politisk skolelærer ?
"Danmark som foregangsland" hedder et nyt slogan fra socialdemokraterne. Hvis der kan skabes mere undervisningstid for de samme penge, ser vi det gerne, siger Poul Nyrup.

Han vil skære i forberedelsestiden og give mere katederarbejde.

Hvem kan i den situation være a-politisk skolelærer ?

Og sådan kunne oplistningen fortsætte. Den aktive lovgiver er ansvarlig – den passive borger/skolelærer er også ansvarlig.

Der er stadig en hel del gode grunde til at tænke og handle politisk – selvsagt også som lærer! Det er svært at SliB'be udenom...

Rigmor Jark

Udviklingen af den decentrale fagforening

Tillidskvinde på Rosenlundsskolen i 70'erne
Kredsformand 1979-87
Hovedstyrelsesmedlem siden 1988

Grundlaget

Ballerup Kommunelærerforening fik status som selvstændig kreds i 57. Og i 68 oprettedes det første formelle forhandlingsorgan med kommunen. Nemlig formandsmødet.

Her mødtes formænd og næstformænd fra henholdsvis fælleslærerråd og kreds en gang om måneden .

I begyndelsen var det forholdsvis uformelle drøftelser, og udveksling af synspunkter der foregik, men her blev fundamentet til den decentrale fagforening lagt.

I de år havde lærernes pædagogiske organer, lærerråd og fælleslærerråd, mindst lige så stor indflydelse på lærernes vilkår som DLF.

Lærerråd og fælleslærerråd havde formel indstillingsret og kommunen havde pligt til at høre disse råd i sager,der havde væsentlig betydning for lærernes arbejdsforhold, inden der blev truffet beslutning.

Kredsen havde derimod kun den indflydelse den selv skaffede sig. Mange steder udviklede dette sig til et modsætningsforhold , hvor de to instanser modarbejdede hinanden.

Det skete ikke i Ballerup, fordi kredsstyrelsen på et tidligt tidspunkt tog initiativ til et tæt samarbejde med fælleslærerrådet.

Det blev formaliseret i kredsens vedtægter og i fælleslærerådets forretningsorden, at de to formænd var medlemmer i begge organer. Fælleslærerrådsformanden oven i købet med stemmeret i kredstyrelsen.

Man kan godt sige at DLF, Ballerup allerede på det tidspunkt havde indset at "man kun kan gå på to ben", og tog konsekvensen af det. Opgaven var at finde balancen mellem pædagogikken og fagpolitikken.

En bestræbelse, der siden har været en grundsten i den holdning medlemmerne af Ballerup Lærerforening har stået for, og bestemmende for de handlinger der er foretaget.

Selv om der ikke var nogen formaliseret forhandingsret var der altså etableret kraftige forbindelseslinier til det forvaltningsmæssige system, der gjorde at kommunen forventede kredsen som med- og modspiller.

Dette grundlag blev op gennem 80erne udbygget og cementeret, så da DLFs 1. og 2. bølge af kompetenceudlægninger til kredsene blev gennemført i erkendelse af den stigende decentralisering til kommunerne , havde vi i kreds 21 faste kotumer og en politisk struktur, der allerede var længere fremme, og havde derfor ingen problemer i den anledning.

DLF, Schlüter og os

Kampen førtes på to fronter: Mod arbejdsgiverne og mod DLF.

Det er ingen overdrivelse at sige at Ballerup Lærerforening, som navnet blev ændret til, var i konstant opposition til DLF og flertallet i Kbh. amtskreds. Det var kotume at amtskredsen opstillede kandidater til hovedstyrelsen efter forhåndsaftaler.

Men i 80 insisterede vi på at opstille Sven Aage Skyggebjerg på trods af forhåndsaftalerne. Han blev valgt ind, og varetog i 8 år på bedste vis vores synspunkter.

Hovedforeningen oplevedes af største delen af det unge lærerkorps – gennemsnitsalder under 40 – som utrolig konservativ, såvel pædagogisk som fagpolitisk.

Det store slagsmål handlede også dengang om tjenestetiden.

En storstilet kampange med slagordet "Børnene, Danmarks eneste råstof" formåede ikke at få finans- og undervisningsministeriet til at give os den hårdt tiltrængte nedsættelse af konfrontationstimerne.

Der blev indkaldt adskillige ekstraordinære kongresser, hvor handlemulighederne blev drøftet. Hovedstyrelsen spillede ud med forslag til „arbejd efter reglerne konflikt".

Også dengang var vi imod det. Forslaget faldt i kongressen. Oppositionens forslag om arbejdsnedlæggelser blev også stemt ned , og den efterfølgende kongres fralagde sig ansvaret for folkeskolens udvikling. Det stemte vi også imod.

Der gik da heller ikke mere end et par år, før tobensstrategien blev indført, og selv om vi nok syntes at det faglige ben slæbte noget efter, var det dog bedre i overensstemmelse med vores synspunkter.

Fra 75 til 87 oplevede lærerne et reallønsfald på 17 % på begyndelseslønnen og 25 % på slutlønnen. I 83 de første faglige møder der var styret af DLF. Efter møderne på skolerne samledes vi på Christiansborg slotsplads d.

15. marts for at demonstrere mod fjernelsen af dyrtidsreguleringen, og gik derefter pænt hjem.

Anderledes i 85. Efter to dages konflikt på det private arbejdsmarked greb Schlüterregeringen ind. Der kunne ikke blive enighed om arbejdsnedlæggelser i FTFs forretningsudvalg, men man opfordrede til lokalt indkaldte møder og en underskriftindsamling.

De fleste steder i landet resulterede dette i kortere- eller længerevarende arbejdsnedlæggelser. Hovedstyrelsen havde udsendt brev om, at hvis møderne resulterer i arbejdsnedlæggelser ville det ikke blive dækket af særlig fond. Dette opfattes af de fleste som noget man *skulle* sige for at undgå organisationsansvar.

D. 30. marts er regeringsindgrebet en realitet. Tillidsmandsringen arrangerer demonstration på Christiansborg slotsplads d.1. april En gruppe lærere demonstrerer ved sekretariatet for at få strejkekassen åbnet. Endnu en demonstration afholdes d.11. april. Her bakker hovedstyrelsen op og går med i demonstrationen.

Efter demonstrationen er det klart, at nu må strejkekassen åbnes også til de faglige møder der havde været lokalt i dagene forud.

En stor mængde lærere især fra Københavns vestegn trænger forbi fortvivlet udseende konsulenter og ind i Kompagnistræde 32. – Hovedstyrelsen er til frokost.

Martin forsøger uden held.....
Rigmor står bagved....

Her bliver fanen placeret i hovedstyrelsesalen – og et lille barn sat i formandsstolen.

Da Martin Rømer vender tilbage forsøger han uden held at få de vrede lærere til at gå hjem. Jeg foreslår så at vi sammen med 5-6 andre kredsformænd holder et lille møde på han kontor.

Det løste naturligvis ikke problemerne med at åbne strejkekassen. Men gav lidt luft i situationen. Martin Rømer lovede at holde et kredsformandsmøde, og foreslog, at en del af særlig fond kunne udlægges til kredsene.

Det blev så mig der ud ad vinduet gav beskeden om kredsformandsmødet og bad folk om at gå hjem. Situationen var ved at bive lidt farlig, idet lærerne havde stillet sig på den gamle trappe i Kompagnistræde 32, og der var fare for at den ville bryde sammen.

Senere blev der indkaldt til en ekstraordinær kongres, hvor det blev besluttet at dække løntræk over driften. Imidlertid blev beslutningen sendt til urafstemning, da man ikke ville finansiere det med kontingentstigninger.

Løntrækket blev dækket og dele af den særlige fond blev udlagt til kredsene. Der var og er dog så mange restriktioner før man kan bruge pengene, at de mest har gjort gavn som finansieringsgrundlag for køb af kredskontorer.

I 86 var den gal igen.

Baggrunden var Schlüterregeringens finanspolitiske indgreb. Der havde været en julepakke, hvor bl.a. bloktilskuddene blev beskåret, og nu ventedes der en påskepakke med momsforhøjelser, og en række andre forbrugsafgifter.

Denne gang kendte Hovedstyrelsen sin besøgelsestid og besluttede landsdækkende faglige møder d.14. marts og demonstrationer d.17. marts, med dækning af løntræk og bøder.

I Ballerup havde vi fået et varsel om opfordringen til fagligt møde, og vi plejede at varsle forældrene og forvaltningen dagen før, så de kunne tage deres forholdsregler. Det var jo ikke dem vi strejkede imod. Derfor havde vi varslet, at vi den næste dag ville strejke fra om morgenen. Men DLFs hovedstyrelse besluttede at en "spontan "arbejdsnedlæggelse først skulle starte kl. 12.

Vores forudseenhed indbragte mig en hidsig påtale fra Martin Rømer, der ringede til mig på skolen og informerede mig om, hvilken skade det ville bevirke over for hans deltagelse i Folkeskolens dag, samme aften..d.13. Jeg så mig nu ikke istand til at beklage, at vi søgte af undgå for mange børn i en lærertom skole, og at vi gerne ville have tid til at holde fagligt møde om årsagen til arbejdsnedlæggelse og demonstration.

Der var landsdækkende tilslutning til de faglige møder, påskepakken blev mildnet og karensdagen afskaffet ved samme lejlighed. Der var glæde og sammenhold i foreningen indtil diskussionerne om styrelseslov og tjenestetid igen splittede os.

Hvad udad tabes skal indad vindes

Uden tanker for, om vi nu også havde kompetence til det, gik vi på med krum hals for at forbedre lærernes vilkår lokalt.

Styrken var medlemmernes vilje til på en gang at ville udføre et godt og engageret lærerarbejde, samtidig med at vi kunne sætte ind på enkeltområder hvor vilkårene var for dårlige.

Den organisatoriske styrke havde vi i, at kredsstyrelsen bestod af tillidsrepræsentanterne fra alle skoler. Det var let at finde ud af, hvad der rørte sig i medlemsskaren, og at konstatere om medlemmerne stod bag styrelsens krav.

Forhandlingsmæssigt, først med Holger Knudsen, senere med Ove E. Dalsgård, var forholdet præget af et fælles ønske om, at se fremad, at forebygge problemerne og bane vejen for den pædagogiske udvikling, der var stor vilje til hos lærerne.

De første år jeg var formand, måtte vi dog tage nogle livtag. Abekattesagen skal blot nævnes.

Og vi havde også nogle hårde konfrontationer, inden vi fik en god aftale vedrørende hviletidsreglerne.

Op gennem 70'erne havde kredsen rejst krav om højere løn for tilsyn med skolernes faglokaler m.v.

Det blev afvist med, at det skulle forhandles centralt.

Nu gennemførte kredsen en konflikt, med støtte fra DLFs konfliktfond. Konflikten kørte i to år og resulterede i en fornyet aftale med bedre vilkår. Den blev dog ikke gennemført før langt senere, fordi tilsynsrådet, efter at Burchardt havde forelagt den for dem, erklærede den ulovlig.

Der var også løbende kontroverser om bemandingen på lejrskoler, bl. andet fordi DLF indgik en dispensationsaftale fra hviletidsreglerne, der var dårligere end vores.

Det var nok på dette område, der blev trukket de største veksler på medlemmernes faglige ben.

Det var tiden med 4 mastodontskoler: Egebjergskolen, Grantofteskolen, Hedegårdsskolen og Rosenlundskolen.

Kommunen havde bevilget ekstra timer til ledelse, skolerne var blevet opdelt i afdelinger, og diskussionen stod om afdelingslederne skulle have kasketter eller vælges af lærerne og være formænd. Ca hvert andet år skulle forsøgsansøgningerne fornyes og kredsen var den reelle aftalepart, selv om det var DLF, der skrev under.

Der blev indgået aftale om tid til de lærere, der deltog i læseplansarbejdet, og tid til elevrådskontaktlærerne.

Og vi fik orden på forholdene på Skoleværkstederne og Skovmarkskolen. Elevtallet begyndte at falde, og et meget stort antal lærere måtte flytte skole.

Heldigvis havde vi i god tid aftalt nogle regler, der, selv om det naturligvis i situationen er belastende for den enkelte, betyder at flytningen går efter forud kendte og objektive kriterier, som også indebærer, at man kun kan flyttes én gang.

I 83 kom de første afskedigelser af lærere i nabokommunerne.
Vi indgik den første tryghedsaftale i landet. – Det var så stor en sejr, at Jørgen Jensen selv kom ud og skrev den under.

Aftalen bar igennem den første bølge af økonomiske stramninger og dalende elevtal, og var ikke gratis for kommunen.

Lærerne bar også deres del. Veltjente tjenestemænd blev flyttet og måtte tåle at gå som vikarer i solidaritet med timelærene, der derved undgik fyringer.

I 86 brændte det virkelig på, men det lykkedes os at vinde endnu nogen tid. På trods af at der var stor modstand fra en del skoleledere, og at nogle medlemmer følte, at vikararbejde var deklasserende, konverterede vi alle faste vikarstillinger til timelærerstillinger, inddrog en del af de løse vikartimer og gennemførte i stedet den nyligt aftalte vikarordning.

Alt i alt oplevelserige, bevægede år, hvor medlemmerne i kreds 21 har gjort deres til, at lærernes fagforening i Ballerup også fremover er med til at sætte den faglige og pædagogiske dagsorden.

Ove E. Dalsgaard

Ballerup har et godt skolevæsen – med plads til alle

Borgmester i Ballerup Dalsgaard deltog i BLF's store skolepolitiske konference i 1990

Ballerup Lærerforening har 40 års jubilæum, og det lige midt i de sidste års ophedede debat om folkeskolens kvalitet.

Selvfølgelig fristes man næsten til at sige. Ballerup Lærerforening har altid – på ondt og godt – forstået at time begivenhederne. Heldigvis i langt overvejede grad for det gode!

Jeg har ikke været med i alle 40 år, men i de fleste. Det har været spændende, i perioder direkte hæsblæsende, og afgjort aldrig kedeligt.

I 60-erne og flere årtier fremover flyttede "man" til Ballerup. Der blev bygget masser af rummelige, moderne lejligheder, og parcelhusgrunde kunne fås lige ud til det åbne land. Her var albuerum og frisk luft.

På ganske få år steg indbyggertallet fra ca. 15.000 til det toppede med godt 50.000 i begyndelse af 70-erne. Mange flyttede til Ballerup i de år. Beboere fra saneringskvartererne i København, og de store årgange fra 40-erne, som nu satte børn i verden og skulle have et godt sted at bo.

Året før stiftelsen af Ballerup Lærerforening blev der kørt VM i landevejscykling i Ballerup.

Opløbet foregik ca. 500 m fra bymidten, med nyhøstede kornmarker på begge sider af vejen. Mod slutningen brød et nærmest skybrudslignende regnvejr løs. De mange tilskuere styrtede ind på markerne og hentede de nyligt høstede kornneg til at beskytte sig mod regnen.

De efterfølgende erstatningssager havde nær væltet Dansk Cykel Unions budget, og van Steenbergen blev iøvrigt verdensmester.

Samme sted godt 5 år senere var markerne afløst af den nye Hede-Maglepark bebyggelse med 5.000 beboere og landets største skole med 1.500 elever.

Det fortæller lidt om det tempo, det hele foregik i og samtidig, om de begivenheder vores nuværende skolevæsen er bygget op under.

Indbyggertallet steg kraftigt og det med 25% i den undervisningspligtige alder. Så de kan ikke komme bag på nogen, at op- og udbygningen af kommunens skolevæsen krævede en meget stor del af den kommunale indsats i den periode.

I løbet af 10 år nybyggede eller udbyggede vi 9 skoler. I en periode tog vi en ny skole med plads til 1.000 elever i brug hver 8. måned.

På det tidspunkt var økonomien heldigvis ikke det store problem. Man brokkede sig også dengang over det offentliges forbrug, men set i lyset af, at de kun udgjorde 20-25% af nationalproduktet, havde argumenterne jo ikke samme vægt som nu, hvor det er nærmere de 60%.

Jeg husker også tydeligt da skoledirektør Holger Knudsen med stolthed kundgjorde, at nu var skolevæsenets budget igen forøget med et antal millioner, så nu skulle der for alvor sættes gang i dette og hint.

Og det blev der.

Nye skoler og masser af elever betød, at vi i den periode ansatte rigtigt mange lærere. Omkring 100 om året i en lang periode.

Så stor en tilgang betød nødvendigvis, at langt de fleste kom direkte fra seminariet. Hvad de manglede i erfaring havde de til gengæld i overmål i form af gåpåmod og nye pædagogiske ideer.

Tiden virkede noget kaotisk dengang. Men det var faktisk i den periode, hvor samarbejdet mellem elever, forældre, lærere og kommunens embedsmænd og politikere var grundpillen i opbygningen af en folkeskole i Ballerup, som siden har været misundt af mange og til inspiration for endnu flere.

Netop samarbejdet mellem eleverne, forældrene, de professionelle og politikerne har gennem hele perioden været det bærende i Ballerups skolevæsen.

Elever og forældre stillede krav om en skole der fulgte med tiden. Eleverne krævede de bedst mulige forudsætninger for at klare sig i det senere voksenliv. Forældrene krævede demokratisk indflydelse på og ansvar for børnenes skole og meget mere. En af de mere banale omvæltninger var, da man begyndte at sige du til hinanden.

Det siger meget, om det tillidsforhold der var skabt i Ballerups skoler, ikke mindst den gensidige respekt, der var nødvendig for at det kunne gå godt.

Helt naturligt blev der etableret skolenævn ved alle Ballerups skoler, straks muligheden var til stede.

Også efter diverse ændringer af styrelsesvedtægter, holder vi formelt fast i, at skolebestyrelserne får talt med hinanden.

Lærerne har fostret ideerne – også de helt vilde. De har udviklet undervisningen, protesteret mod normerne, stillet krav til elever og forældre og ikke mindst til os politikere. Undervisningsministeriets læseplaner rakte ikke til Ballerups skolevæsen. Der skulle andet og mere til. F. eks. en læseplan for elevrådsarbejdet, som end ikke var overvejet i de centrale læseplaner.

Gennem årene er der gennemført et væld af udviklingsarbejder på skolerne. En stor del med økonomisk støtte fra ministerier, fonde og lignende.

Uden at fremhæve nogen har lærerne været med til at give skolevæsenet den bredde og alsidighed, der har fået mange fagfolk til at komme til Ballerup for at se, hvordan vi griber tingene an.

Jeg husker tydeligt det postyr det gav, da nogle af de mere rabiate lærere på Ellegårdsskolen ved en festlig lejlighed smed elevernes karakterbøger ud fra 1. sal i protest mod karakterer og prøver. Ikke specielt velovervejet, men trods alt et eksempel på, at Ballerups lærere ikke uden videre accepterede, at gældende normer også var det bedste for eleverne.

Kravene til politikerne drejer sig for en stor del om økonomi. Lærernes forventninger til opbakning om pædagogisk udvikling og skolevæsenets fælles grundlæggende værdier, udviklingsmuligheder, uddannelse, vedligeholdelse og fornyelse og honorering af lærernes indsats har altid været store. Den økonomiske optimisme i opbygningsperioden gav os på det nærmeste råd til det hele. I dag ser det unægtelig lidt anderledes ud. Nu er det nødvendigt med en grundig prioritering af, hvor pengene skal investeres.

Selvfølgelig drejer det hele sig ikke kun om penge. Forventningerne til den politik tror jeg vi indtil nu har opfyldt. Jeg tror også vi kan opfylde forventningerne i fremtiden.

Det forventes, at politikernes vigtigste opgave er at skaffe den nødvendige økonomi. For mig har det været lige så vigtigt at vedtage en velafbalanceret, pædagogisk og social ansvarlig overordnet fælles skolepolitik. Jeg tænker først og fremmest på "Den fælles Folkeskole" med de 19 punkter, der danner grundlag for Ballerups skolepolitik mange år frem.

Det er også et politisk ansvar at udforme rammerne for skolernes og skolebestyrelsernes arbejde, og ikke mindst med at føre den overordnede skolepolitik ud i livet.

Jeg kan ikke lade være med at nævne den øgede decentralisering, der for mig er en helt naturlig konsekvens af de seneste års samfundsudvikling. Det er vigtigt, at de rammer, vi lægger, giver den enkelte skole og dens

bestyrelse mulighed for at udvikle skolens lokale særpræg. Med det er lige så vigtigt, at de afspejler ansvaret overfor Ballerups samlede skolevæsen, når de lokale beslutninger skal træffes.

Indtil nu har jeg mest beskæftiget mig med opbygningsperioden og perioden, hvor den økonomiske optimisme var et gennemgående træk.

Historiens forløb viser, at efter fede år, kommer de magre. Det gælder også for de seneste 40 års skolehistorie i Ballerup.

Mange år med konstant fald i elevtallet og samtlige nedadgående økonomiske konjukturer, har også sat sine spor i Ballerups skolevæsen.

Mere end en halvering af elevtallet var ensbetydende med, at vi fik for mange og for store skoler. Selvfølgelig var der ikke elever nok at undervise til alle de lærere, vi havde ansat. Og de økonomiske nedgangstider betød, at vi ikke bare kunne sige til den enkelte skole: "Så brug noget mere plads og giv eleverne nogle flere timer".

Vi gik i ordets bogstaveligste forstand fra opbygning til "nedbygning". Det blev tvingende nødvendigt at nedlægge skoler og samtidig forsøge at få betalende lejere ind i overskydende lokaler på de tilbageværende skoler.

For lærernes vedkommende forsøgte vi at løse problemerne ved kombinationsbeskæftigelse og minutiøs planlægning, så overtimer blev et ukendt begreb. Det blev udmøntet i den landsomtalte "Tryghedsaftale", der blev indgået mellem Danmarks Lærerforening og Ballerup Kommune.

Desværre rakte den ikke. Det blev som alle ved, nødvendigt at afskedige vore timelærere og efterfølgende også et antal tjenestemandsansatte lærere.

Jeg er meget ked af, at det gik, som det gjorde, ikke mindst på grund af de menneskelige omkostninger, det ikke kan undgå at få for de involverede.

Det er når tingene snerper sig sammen, at et samarbejde skal stå sin prøve. Og selv om Ballerup Lærerforening var de første til at svinge med fanerne på Rådhuspladsen, vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige, at samarbejdet stod sin prøve. Jeg synes at vi sammen – også med Danmarks Lærerforening – fandt frem til en ansvarlig og afbalanceret løsning på en meget kompliceret situation.

Historien gentager sig. Elevtallet stiger, og så er der igen et stykke arbejde, der skal gøres. Heldigvis tyder tegn i sol og måne også på, at økonomien bedres lidt i løbet af de kommende år.

Ind imellem kan jeg godt i en stille stund fundere lidt over samarbejdet med Ballerup Lærerforening gennem de mange år.

Demonstration foran Rådhuset i 1991 p.g.a. de store besparelser

Så falder ord som inspirerende, irriterende, engageret, opslidende, mig umiddelbart ind.

Få områder har været så styret af centralt fastsatte regler, som folkeskolen – helt ned i petitesser. Det har naturligvis givet anledning til irriterende og opslidende "slagsmål" om ting, der for mig var helt ude af proportion i forhold til det væsentlige – elevernes undervisning.

Omvendt har Ballerup Lærerforening altid været klar, når de store og grundlæggende spørgsmål er på programmet. Her passer ordene engageret og inspirerende.

Summen af de mange års samarbejde giver positive tal på bundlinien. Uden et engageret og ansvarligt samarbejde mellem den faglige organisation og det politiske niveau kan der ikke skabes holdbare og ansvarlige løsninger, og dem synes jeg vi i fællesskab har nået mange af i Ballerups skolevæsen.

Og så tilbage til den aktuelle debat.

Jeg er ikke enig i, at folkeskolen er i krise og har mistet forældrenes tillid. I hvert fald ikke i Ballerup. Den nylig gennemførte brugerundersøgelse viser da også, at forældrene fortsat har tillid til skolerne i Ballerup. De er glade for deres børns skole, men absolut ikke ukritiske.

Hverken politikere eller lærere kan fralægge sig ansvaret for skolens udvikling og elevernes udbytte af undervisningen – og læsning er jo en væsentlig forudsætning. Forældrene kan for den sag skyld heller ikke løbe fra deres del af ansvaret.

Vi har et fælles ansvar for, at vi hele tiden vurderer om det vi gør er rigtigt i forhold til samfundsudviklingen, og vi har et fælles ansvar for de nødvendige ændringer og justeringer på områder, hvor tiden er løbet fra os eller, hvor nye og bedre redskaber er kommet til.

Vi skal værne om den fælles folkeskole, hvor man lærer at tage ansvar for sig selv og medansvar for de andre, det er en af grundpillerne i hele vort demokrati.

Men vi skal også sikre, at alle elever har så gode kundskaber som det overhovedet er muligt, når de forlader folkeskolen. Det er grundlaget for vores fremtid.

Jon Kowalczyk

Fra Stenladen til skoleaftaler

Lærer ved Skovlunde Skole 1978 og fra 79 ved Rosenlundsskolen
Fælleslærerrådsformand 1987-88
Kredsformand fra 1989

"Fattigfirserne" var netop gennemlevet, da Ballerup Kommune – for første gang overhovedet – afskedigede personale i større udstrækning, og det var lærerne der som første personalegruppe skulle holde for!

Til trods for at Ballerup Kommune helt frem til marts måned 1990 havde udtrykt forsikringer om at der ikke ville ske afskedigelser meddelte kommunen pludselig den 2. april, at det ville være nødvendigt at fyre 20 timelærere pr. 31. juli.

Ballerup Lærerforening forsøgte naturligvis at forhindre at det skulle ske. Vi foreslog f.eks. at kommunen skulle etablere en "fratrædelsesordning", ligesom det var gjort i Søllerød.

Der blev da også afholdt et møde med deltagelse af blandt andet borgmester Ove E. Dalsgaard, og formanden for Danmarks Lærerforenings rets- og tjenstlige udvalg Bodil Kern. Det var inden de tider hvor organisationen havde udlagt den slags forhold til de lokale kredses behandling, så jeg deltog nærmest som observatør.

Borgmesteren var hverken til at hugge eller stikke i, så udfaldet af mødet blev, at de bebudede fyringer blev effektueret.

I slutningen af 1989 blev der indgået en central aftale om overgang til et egentligt tillidsrepræsentantsystem sådan som det fandtes på det øvrige arbejdsmarked.

Det medførte at tillids- og organisationsrepræsentanter fik pligt til at arbejde for opretholdelse af god ro og orden på arbejdspladsen, og tillidsrepræsentanterne fik en formel status som talsmænd for kollegerne, og de fik en særlig beskyttelse mod afskedigelse og forflyttelse. Arbejdsgiverne må jo ikke bare kunne skille sig af med en besværlig tillidsrepræsentant.

En konsekvens af det aftalte TR-system var, at det blev arbejdsgiverne der skulle betale for TR-funktionen. Ballerup Lærerforening havde naturligvis i mange år, for at være en stærk fagforening, fundet det nødvendigt at frikøbe de personer der var tillidsrepræsentanter. Det havde selvfølgelig kostet en masse kontingentkroner at betale de timer som arbejdsgiverne nu skulle betale i følge aftalen.

Der blev derfor indkaldt til en ekstraordinær generalforsamling i Parkskolens ikke særlig store "festsal" i kælderen. Det var ikke ventet at en generalforsamling der som hovedpunkt havde at fastsætte et lavere kontingent ville blive et tilløbsstykke!

Det viste sig at det punkt som allerede på den foreløbige indkaldelse hed "Aktuelle forhold" blev hovedbegivenheden for denne ekstraordinære generalforsamling. Generalforsamlingen blev nok den bedst besøgte i foreningens historie, og heldigvis lykkedes det i sidste øjeblik at få lov at afholde den i Stenladen, der var en nys istandsat lade som ellers anvendtes til koncerter arrangeret af ungdomsrådet i Ballerup Kommune.

Deltagerne på generalforsamlingen var iøvrigt ualmindelig velforberedte, for der havde været arbejdsnedlæggelser og faglige møder hele dagen i protest mod de pludseligt varslede fyringer, så der havde været gang i resolutionsudarbejdelserne, bannerfremstillingen og sangskriveriet.

Det var virkelig en helt speciel stemning der lå hen over den store fremmødte forsamling, og det var en svær opgave jeg havde, da jeg allerede inden valget af dirigent måtte gøre opmærksom på det ulovlige i dagens arbejdsnedlæggelser og opfordre alle medlemmer til at genoptage arbejdet straks ved næste arbejdsdags begyndelse. Arbejdet *blev* genoptaget den følgende dag, og lærernes løntræk og den senere idømte bod blev dækket. Det skete efter forslag fra en lærer på generalforsamlingen, men det forslag kunne selvsagt heller ikke støttes af mig, fordi det stred mod pligten til at at arbejde for gode og rolige arbejdsvilkår! Det blev i øvrigt sidste gang en tjenestemandsorganisation ustraffet kunne hjælpe betrængte medlemmer efter en konflikt. Folketinget vedtog få dage efter vores generalforsamling at "normalisere" anvendelsesmulighederne for tjenestemandsorganisationernes strejkekasser.

Den kommunale budgetlægning i efteråret 1990 medførte at det blev besluttet at lukke Ellegårdskolen og Skovlunde Skole allerede ved sommerferien 1991. Det hed sig ganske vist der skulle ske skolesammenlægninger, men sammenlægningen skete jo altså på henholdsvis Rugvængets Skole og Lundebjergskolen, og resultatet blev at to skoler blev henholdsvis afhændet og ombygget til andre formål. De frigjorte driftsmidler som følge af

skolelukningerne blev i kommunekassen, selv om vi var blevet stillet dem i udsigt, da der var sektorplansbehandling sidst i firserne.

Budgettet indeholdt ovenikøbet en hidtil uset stor besparelse på skoleområdet, en generel besparelse på alle kommunale driftskonti, og en senere vedtagelse af en besparelse på personaleforbruget på 10%. Samlet betød det at der fra skoleåret 1990-91 til 1991-92 var en nedgang på 84 heltidsstillinger!

Timelærere blev uden videre fyret med 3 måneders varsel. 31 tjenestemandsansatte lærere som havde krav på ventepenge i 5 år eller rådighedsløn i 3 år blev afskediget, og endelig lykkedes det at indgå en aftale om fratrædelsesordning som 14 lærere over 60 år benyttede sig af.

Det var svære odds vi havde imod os i de år, men vi gjorde mange forsøg på at overbevise forældre, opinion og politikere om at de massive besparelser ville få ødelæggende virkninger på folkeskolen som vi kendte den!

Det siger sig selv, at vi alle efterhånden fandt at målet var fuldt. Beskæftigelsessituationen var et fast punkt på kredsstyrelsens dagsorden, det samme gjaldt i øvrigt nabokredsene i Københavnsområdet.

I februar måned 1991 blev der igen indkaldt til ekstraordinær generalforsamling. Hovedtemaet var afklaring af i hvilken udstrækning vi fortsat skulle udvise fleksibilitet i forbindelse med vikararbejdet, når kommunen førte en så hård arbejdsgiverpolitik. Generalforsamlingen vedtog i den forbindelse at opfordre til at der blev holdt faglige møder i arbejdstiden, hvis ikke nogle forestående forhandlinger førte frem til et acceptabelt resultat.

Den vedtagelse udløste en reaktion fra selveste Martin Rømer, som pålagde kredsstyrelsen at gøre medlemmerne opmærksom på hvor forkastelig en sådan handling blev opfattes af organisationen. Det skyldtes naturligvis at vi nu fuldt og helt kunne idømmes organisationsansvar.

Selv om forhandlingerne ikke resulterede i noget særligt, kom der heldigvis ikke arbejdsnedlæggelser denne gang!

Der blev imidlertid senere på foråret afholdt en meget velbesøgt demonstration foran rådhuset den dag kommunalbestyrelsen skulle vedtage nedskæringsforslagene. Det var bidende koldt, og det stormede en halv pelikan, så bannerne og fanerne var fuldt udfoldede, ja nærmest umulige at holde i vinden.

Efter sommerferien i 1991 blev Kaj Nørsø udnævnt til forvaltningschef for skole- og socialforvaltningen. Et par måneder senere blev Niels Bertelsen ansat som pædagogisk udviklingschef. Det blev en kort periode vi havde Niels Bertelsen i Ballerup. Det var endda således, at vi efterfølgende erfarede, at Niels, der tidligere var ansat i Kommunernes Landsforening sideløbende deltog i de mange forhandlinger der var for at få lærerne kommunaliseret og få omdannet tjenestetidscirkulæret til en arbejdstidsaftale. Det lyk-

kedes i tredie forsøg den 27. marts 1992. På nethinden har jeg stadig "champagne-billedet", hvor Martin Rømer, Thorkild Simonsen, Henning Dyremose og Åse Ciccia underskriver Lærerpakken.

Kredsbladet spurgte senere hvor mange af dem der overlevede det første år med de ny aftaler? – Svaret er ingen af dem!

I Ballerup blev aftalen i øvrigt forkastet af 73% af medlemmerne, på landsplan godkendt af ca. 60% af medlemmerne. Der var altså en markant lokal modvilje mod især de nye arbejdstidsregler, hvor man fra at have haft et system hvor alle arbejdsopgaver var fastsat i centrale cirkulærer nu fik et system hvor der kunne blive store forskelle i aflønningen af den samme opgave i kommunerne, ja store forskelle på vilkårene fra den ene skole til den anden.

Det blev tydeligt, at lærernes ønske om at fastholde ensartede arbejdsvilkår for det samme arbejde, og fastholde et rimeligt ensartet undervisningstilbud for kommunens elever, stred mod skoleledernes opfattelse, som principielt mente at alt burde fordeles på den enkelte skole, og at der kun nødigt og i givet fald kun på ganske enkelte områder burde laves aftaler der skulle gælde for alle kommunens skoler.

Det lykkedes efter måneders "følen hinanden på tænderne" og lange, lange forhandlinger at opnå enighed med Kaj Nørsø om "Helhedsaftalen". Helhedsaftalen var et stort aftalekompleks, som beskrev en række akkorder for sammenlignelige arbejdsopgaver på skolerne, og beskrev en række minimumstimetal for centrale opgaver i skolevæsenet.

Helhedsaftalen var og er vigtig som det fælles grundlag for arbejdstilrettelæggelsen på skolerne, men lærernes udtalte kritik af den nye arbejdstidsaftale viste, at det var nødvendigt at gå videre med de lokale aftaler. På kredsens generalforsamlingen i marts 1993, da de nye arbejdstidregler havde fungeret knap et år, var budskabet klart. Aftalen måtte laves om, om nødvendigt måtte vi forsøge selv i Ballerup!

Den officielle generalforsamling, og måske især snakken efter middagen blev startskuddet til en lokalaftale om at forsøge at lave en aftale på Parkskolen, så alt lærerarbejdet blev akkordfastsat, så den forhadte optælling, og varsling af enhver gøren og laden kunne ske af lærerne selv.

Aftalen blev døbt "Parken", og gik landet rundt som et eksempel til efterlevelse. Selv Danske Kommuner fandt rosende ord frem om den aftale, hvilket gjorde os skeptiske, men det gav os også blod på tanden til at få vist at **vi** havde lavet noget ordentligt.

Allerede ved juletid havde skolelederne på de øvrige skoler kunnet sende mange misundelige blikke på Parkskolen. Den lettelse det var at administrere aftalen, hvor end ikke tidsrøveren Skoledata var tændt når planlæg-

ningen var lavet, medførte, at skolelederne spurgte om kredsen ville lave lignende afbureaukratiserende og arbejdsglædefremkaldende foranstaltninger på de øvrige skoler.

Det blev startskuddet til den unikke Ballerupordning, hvor repræsentanter for skolelederne forhandler på alles vegne om en ramme, der senere gøres færdig i forhandling mellem den enkelte skoleleder og kredsen. I sandhed en konstruktion, der respekterer vores ønske om at fastholde kredsen som aftalepart og skoleledernes ønske om at den enkelte skoles ønsker og traditioner kan tilgodeses.

Det er vel ikke for meget sagt, at både Ballerup Lærerforening og Ballerup Kommune og skolelederne i disse år har vist mod og vilje til at forsøge at finde bæredygtige aftaler så lærerne igen har kunnet vises tillid til at arbejde uden minutplanlægning og kontroltyranni.

Med udgangspunkt i en forhadt arbejdstidsaftale er det lokalt lykkedes at bokse sig til rette om aftaler der er værdifulde, fordi de generelt efterleves, respekteres og forsvares af parterne. Decentraliseringen har på arbejdstidsområdet fundet en modus man kan leve med.

Det mangler vi stadig på skoleøkonomien!

De mange forskellige – og ofte gentagne – forklaringer på nedskæringer i skolen opleves ofte af lærerne

Kurt Hyldgaard

Overlæreren på vej mod nye tider

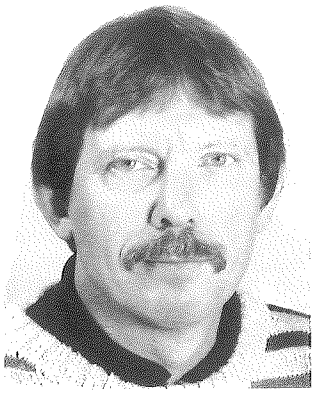

Lærer i Ballerup siden 1969 på Lundebjerg og Egebjerg
Tillidsmand i flere omgange

Mange km til Ballerup

En ganske almindelig hverdag. Jeg står tidligt op, som jeg plejer. Det gør man jo i min alder, i modsætning til de første år som lærer, hvor det af og til var nødvendigt at liste sig forbi inspektøren kl 8.01, når han af og til stod kontrollerende ved hovedindgangen til skolen.

Telefonen ringer kl. 7. Sønnen ringer fra Bali, hvor han er nede for at besøge kæresten, der er på vej jorden rundt. Ak ja – hvilke muligheder har de unge ikke i dag. Da jeg var ung, var den første chartertur til Mallorca drømmerejsen. Ung/gammel-tankerne minder mig om den artikel, jeg skal have lavet til kreds 21's jubilæumsnummer. Det er nu 3 år siden jeg fejrede sølvbryllup med Ballerup skolevæsen. Et ægteskab på godt og ondt – vel mest godt, siden jeg er her endnu. Og det er jo sådan, at hvis man ikke skilles kort tid efter sølvbrylluppet, holder ægteskabet som regel resten af tiden.

Jeg må i løbet af dagen prøve at samle temaer til artiklen!

På motorvejen på vej til skole regner jeg ud, hvor mange km jeg i godt 28 år har kørt for at tjene Ballerups borgere. Der har været ca. 25 km hver dag, både til Lundebjergskolen, hvor jeg var de første 11 år og til Egebjergskolen, hvor jeg har været siden. 28 x 230 (aftenmøder incl.) x 25 km = 161.000 km. 4 gange jorden rundt ved ækvator !

Hej – og godmorgen

Da jeg ankommer til skolen ser jeg mange børn stige ud af forældrebiler, ja selv 4. klassesbørn bliver fulgt til dørs af fædre, der bærer børnenes skoletaske. Var det sådan tidligere? På vej ind møder jeg Nick fra 5.a. „Hej, Kurt." Ja, det var andre tider på Lundebjerg. Da lød det „Godmorgen Hyldgård". Man var godt nok dus med eleverne, men de brugte ens efternavn. Jeg var

selv på efternavn med de fleste af de ældre kollegaer, inspektøren incl. Hvis man kom på fornavn med en af disse, var man virkelig kommet ind i varmen.

Ved det faste frokostbord på Lundebjerg var der dog en helt anden samtaleform. Det var her de unge med de store pædagogiske visioner sad. Vi diskuterede Tvind-pædagogikken på en ganske anden måde end i dag. Det var også fra dette og nærmeste nabobord, der i disse år fødtes en del af Ballerups skoleledere og konsulenter.

Dagens skolebarn

Tilbage til Egebjergskolen. En sædvanlig formiddag, med de små og desværre også store problemer, vi skal håndtere i vores hverdag. Man havde nok drømt om en roligere tid som ældre overlærer. Gårdvagten kommer i 10-pausen med en af mine elever, der på en ubehøvlet måde har bedt gårdvagten om en forklaring på, *hvorfor* han ikke måtte kravle ud af vinduet. Forhandlerbarnet var trådt i aktion. Det giver anledning til endnu en diskussion med kollegerne om „den nye børnekarakter". Børnene *var* altså ikke sådan for 25 år siden. Se nu bare min egen klasse. Hvor mange helt „almindelige" drenge er der. Drenge som der var flest af før i tiden. Min makker og jeg har svært ved at finde en eneste. Husker vi forkert, eller har vi ændret opfattelse – eller bliver vi bare af og til lidt for trætte i jobbet.

Alle skriver og taler dog om de urolige, rodløse radarbørn, med narcissistiske træk. Adskillige kurser på DLH er oprettet for at drøfte de nye tilstande. Hvad er der galt? Svigter forældrenes opdragelse – eller er skolen ikke gearet til at modtage dagens børn? „Det er samfundets skyld", siger en kendt popgruppe. Tiden er i hvert tilfælde en anden.

Skolebørn i de „gode" gamle dage

I gamle dage havde både familier og skole faste normer at arbejde ud fra. Og da jeg var ung lærer i 70'erne, havde en stor lærergruppe nogle fælles sammenhængende værdier og grundholdninger. Der var en vis sammenhæng i tingene. Det er i øvrigt interessant, at vi dengang beskæftigede os meget med de sociale og politiske forhold i både Danmark og især U-lande. Det er emner, der i dagens skole er gledet meget i baggrunden til fordel for „Natur-teknik"- emner. Det nærmeste vi kommer i dag, er når vi laver miljøundervisning – men den er jo til gengæld også særdeles vigtig.

I dag må både den enkelte elev og enkelte lærer hele tiden selv finde pejlemærker, når identiteten skal formes. Dette sker ofte ved de forhandlinger, der nu konstant skal føres i skolen. Undervisningsdifferentiering er netop en evig forhandling med de enkelte elever. Gad vist hvornår vi som lærere får tid nok til dette i hverdagen ?

– Og er det nu også så vigtigt med forhandlinger og elevmedbestemmelse. Se nu bare den sidste matematiktime jeg lige har haft i 5.a. Den indeholdt ligesom de øvrige i denne uge rigtigt godt gammeldags arbejde med forældede bøger. Eleverne sad stille ved egne borde og arbejdede. Dejlige rolige timer efter overlærerens smag – og så har de vel også lært noget, kunne man i et svagt øjeblik fristes til at sige. Ikke alt det nymodens med tværgående emner og problemstillinger, praktiske aktiviteter og undersøgelser osv. Det skaber alt for megen uro og giver usikkerhed om, hvorvidt børnene lærer nok. Men det varer nok ikke længe, før den boglige undervisning bliver betragtet som børnemishandling.

Lidt mere seriøst tilbage til det med børnekarakteren. Min kollega og jeg er blevet enige om, at vi må holde op med at brokke os over børnene, som de er i dag. Det er ikke som ude på fabrikken, hvor et produkt, der ikke er i orden kan forklares ud fra råvarernes eventuelle dårlige kvalitet, og hvor man så kan prøve at skaffe sig nogle bedre råvarer. I skolen kan vi ikke i hverdagen brokke os over, at forældre og samfund leverer nogle råvarer, der ikke er i orden. Vi får ikke andre børn. Vores opgave er at få det bedste ud af det forhåndenværende materiale. Det kræver konstant, at vi som lærere kan omstille os, være fleksible og åbne – både fagligt og følelsesmæssigt. Det er store krav at stille til især den ældre generation af lærere, der af og til føler sig fristet til at arbejde efter ordsproget „Man lærer ikke gamle hunde nye kunster".

Dion Sommer siger i bogen „Barndomspsykologi" : Børn er ikke urolige – de er livlige. De søger ikke grænser, men finder sig ikke i hvad som helst. De er ikke asociale, men individualister. Det er børnene, der passer til fremtidens samfund. Det er de voksne, der har problemer – og som skal tage andre briller på.

Nu har man ellers lige vænnet sig til læsebrillerne, kunne overlæreren lidt træt sige.

Unge kolleger

Der er nu meget andet nyt man skal vænne sig til i dagens skole. Bl.a til nye unge kollegaer – og til samarbejdet med dem. Da jeg i dag træder ind på lærerværelset i 12-pausen, er der en ganske højrøstet og løssluppen adfærd, som var ganske utænkelig for et par år siden, hvor yngste lærer på Egebjergskolen fyldte 40 år. I dag har jeg svært ved at sidde roligt og planlægge weekendens rødvinskøb. Nu tror I måske det mest skyldes de unges adfærd, men nej. Det er mine kvindelige kolleger i 40-erne, der er livet gevaldigt op efter de unges ankomst. Der tales ikke pædagogik, men alt muligt andet som ikke kan nævnes her. Jeg forstår ikke, hvorfor det kan være mere interessant at tale om end ferierejser, børnenes uddannelse og gårsdagens TV-udsendelser. Godt vi mænd ikke har det sådan.

I samarbejdet med de unge må man også vænne sig til, at de unge netop ikke har de gamles reflektioner om „børnene dengang". Vi skal mødes i det pædagogiske arbejde med børnene med hver vores ballast. Vi skal også mødes om at få den nye folkeskolelov ført ud i livet. Her møder de unge kollegaer op med nye smarte briller fra seminariet – hvor de ældre først er ved at få synet igen bl.a. ved hjælp af det omfattende kommunale kursusprogram, som alle lærere i kommunen efterhånden har været igennem. Det har gjort, at man har kunnet tale nogenlunde samme sprog, når begreber som undervisningsdifferentiering, elevmedbestemmelse, Story-line pædagogik osv. er blevet drøftet.

Man supplerer også hinanden fint mht. hukommelse. De unge er gode til at huske det nye – de ældre det gamle. (Det er i øvrigt irriterende, at man er blevet så glemsom – måske skulle man alligevel prøve det naturprodukt af blade fra tempeltræet, der blev reklameret for ved en tryksag, der dumpede ind ad brevsprækken i morges. Det skulle forbedre hukommelsen, men også hjælpe på træthed, svimmelhed, øresusen samt – ikke mindst – kolde fødder. Man skal jo være åben over for nye udfordringer!)

I 12-pausen skal jeg ellers lige give en besked til naboklassens lærer. Jeg må bevæge mig til et af rygelokalerne, hvor nogle af de unge og ældre har fået påtvunget noget at mødes om – nemlig *rygning!* Er der noget, der straks kan skabe sammenhold, så er det at blive forvist som ryger. Denne mulighed for solidaritet har vi ikke-rygere desværre ikke.

Der er heller ingen solidaritet at hente med hensyn til pladser på lærerværelset. Den unge mand, der startede sidste år indtog straks *min* plads og har ikke fraveget den siden. Han sidder der godt nok ikke lige nu. Skal jeg generobre den? Nej – jeg må være parat til at flytte mig. Du skal holdes i

gang, gamle svinger – tænker jeg inden jeg går til de sidste timer i 5.a., hvor jeg endnu engang skal forsøge at arbejde mig en bid videre hen mod den undervisningsform den nye skolelov tilstræber. Håber det går, for 5.a. er ofte meget forhandlingsivrige torsdag efter frokost.....

Jesper Würtzen

Hvem er hende der Rigmor?

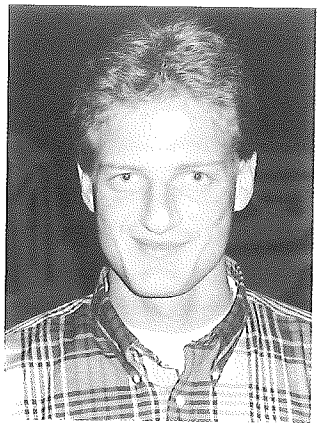

Lærer i Ballerup fra 1992 ved Rosenlund og Skovmarksskolen
Redaktør af Kredsbladet siden 1995
Tillidsrepræsentant fra 1996

Når man har gået i skole i Ballerup, på Egebjergskolen, i 70'erne, og blandt andre har haft Kurt Hyldgård som klasselærer, har man inde i sit hovede fået et billede af, hvordan det er at være lærer.

En lærer er en idealist, der, til en middelmådig løn, med det rette blik i øjet tager hånd om eleverne, og forsøger at give dem såvel nødvendige faglige færdigheder som de (politisk) korrekte holdninger, således at eleverne kan vokse op til at blive nogle ordentlige samfundsborgere.

En lærer er politisk og fagpolitisk godt orienteret og kan diskutere hvad som helst – det være sig en nok så lille og i en større sammenhæng tilsyneladende ubetydelig sag, men i bund og grund lever alle lærere i den overbevisning, at alle er lige gode – i hvert fald er vi gode til noget allesammen.

En lærer er god kollega, der værner om sammenholdet på lærerværelset, ved eftermiddag og aften at sidde på lærerværelset og hygge sig med kollegaerne, mens undervisningen planlægges, politikken diskuteres og den næste kollektive arbejdsnedlæggelse forberedes.

Jeg har gået i skole i Ballerup i 70'erne, så jeg havde sådan et billede inde i hovedet, dengang jeg valgte at blive lærer. „Sådan vil jeg også være!" og så meldte jeg mig på seminarium fremfor at gå ind i en af de brancher, der er kendetegnet ved individualitet, spidse albuer og de følgende årslønninger på den gode side af 300.000.

Ny på skolen

Da jeg i '92 var færdig på seminariet, blev jeg tilknyttet Rosenlundskolen som timelønnet cykelvikar. Jeg kunne straks konstatere, at de ydre rammer

på lærerværelset havde forandret sig. Der var ingen lilla bleer, ingen lammeskindsfrakker, ingen sort/hvide plakater med socialistiske budskaber.

Snakken på lærerværelset gik stadig livligt, men nu ikke mere om KAP eller SAP havde den største sandhed, nu var det om, hvordan det var at blive bedsteforældre, eller om datteren fik en tilstrækkelig høj studentereksamen til at komme ind på tandlægehøjskolen, eller hvordan det gik med bierhvervet.

Da jeg senere på året blev ansat som årsvikar, kunne jeg konstatere, at det bestemt var dygtige folk, der arbejdede her. Folk kunne deres kram, mødte velforberedte op, tog hånd om eleverne; efter en kort drøftelse blev der aftalt hvilke handlinger, der skulle sættes i værk – altså arbejdsmåden var nu mere strømlinet – professionel – end mit barndomsbillede.

Jeg var absolut yngste mand på stedet – næstyngst var Jon, som er mere end en halv snes år ældre end jeg.

Det at være lærer var bestemt ikke så let, som jeg havde forestillet mig. Eleverne var ikke altid, som de burde være – det var jeg næppe heller selv. Hvor træt man er efter 5 lektioner med 1. klasse, hvor meget tid det kræver at skulle forberede sig til hver time ugen igennem, eller hvordan man egentlig laver forældrearbejde – det lærer man ikke på seminariet.

En anden ting, man som ny lærer overraskes over, er alle de møder, man skal gå til: pædagogisk råd, afdelingsmøder, faglige møder, indskolingsmøder, fagudvalgsmøder. Diskussionslysten var i det store og hele begrænset, men når der var virkelig vigtige emner til diskussion, f. eks. om fransk skulle tilbydes på valgfag, – ja, så blussede diskussionen op med nærmest et religiøst skær tændt af de impliceredes ildhu.

Det samlede indtryk af at være eneste nye lærer på et modent lærerværelse levede, når alt gøres op, ganske godt op til mine forventninger – dog med det forbehold, at tingene havde fundet sit leje: Man kendte hinanden og systemerne ud og ind. Man arbejdede i det stille både alene og i fællesskab med at finjustere og perfektionere sin undervisning og skolen. Man kunne sin profession – at være lærer.

Jeg var eneste unge lærer blandt 60. Jeg syntes, det var svært at tage sig mod til at spørge alt for meget til, hvorfor tingene var som de var, eller at foreslå nyt. I det stille stak jeg følere ud: „Kunne vi ikke ...?" „Jo, det er en god idé, men det har vi prøvet før. Det gik sådan og sådan." „Nå, så går det nok ikke". Så jeg har næppe skrevet mig ind i Rosenlundskolens historie som den store reformator.

Men så kom de nye tjenestetidsregler. Pædagogikken blev lagt på hylden. Alt var nu bare ø-tid. Alle talte om Ø-tid. Kollegaer kom edderrasende eller rødøjede ind på lærerværelset og konstaterede, at idag havde de 35 undertimer, hvor de dagen forinden havde haft 46 overtimer.

Den flinke skoleleder, der før havde deltaget i diskussionerne fredag eftermiddag og havde haft tid til at spørge, hvordan det gik, var nu konstant at finde på sit kontor, hvor han på arbejdsgiverens vegne, som en anden værkfører administrerede timer og minutter for at sikre, at alle lønarbejderes resurser blev udnyttet maximalt – åbenbart affødt af en stor mistillid til om der blev arbejdet på landets skoler.

Heldigvis er tingene nu ændret, i hvert fald lokalt gennem Ballerup-aftalerne, så forholdene omkring arbejdstiden nu igen har fundet et roligt leje. Siden flyttede jeg til Skovmarkskolen og var en af 4 nye ansatte på skolen med ialt 10 ansatte. Det førte til en række spørgsmål fra os nye: „Hvorfor gør vi sådan?" „ Kunne man ikke gøre sådan?" Også her var mange ting prøvet før, men da der var så forholdsvis mange nye, som ikke havde prøvet det før, så lod det sig gøre at prøve det igen – i en form der også tog højde for de „gamles" erfaringer.

Men også de „gamle" lærere så pludselig nye og andre muligheder. Noget blev ændret – andre ting fundet godt nok. Skolens kultur blev vendt og rystet og så sat sammen igen på en ny måde, ligesom det sker eller vil ske på alle skolerne, når alle de nye lærere, som elevprognoserne og aldersammensætningen på lærerværelserne viser, der skal ansættes, kommer til Ballerup Skolevæsen.

Ny i lærerforeningen

Ballerup Lærerforening stiftede jeg første gang bekendtskab med, da jeg modtog et girokort, hvor jeg skulle betale godt 1.000 kroner for 3 måneders medlemskab af foreningen. Det var mange penge af en lærers begyndelsesløn, men udfra en betragtning om, at man bør være medlem af en fag-

Alt er idyl!

forening, en holdning jeg sikkert har fået gennem indoktrinering i min 70'er-skolegang, betalte jeg.

Mit første rigtige møde med fagforeningen var ved Ballerup Lærerforenings 35 års jubilæum. Jeg sad ved Rosenlundskolens bord, og ved min ene side havde jeg Rigmor, som jeg aldrig havde mødt, endskønt hun var opført på listen over lærere ved Rosenlundskolen.

Jeg spurgte diskret min sidedame til den anden side: „Hvem er hende der Rigmor?"

Et spørgsmål som jeg siden har hørt mange andre nye lærere stille, når Rigmor er blevet nævnt eller er brugt som afvæbende argument, når man hårdt presset i en diskussion har reddet sig med: „Rigmor siger, at ...".

Min sidedame kiggede overrasket på mig og svarede så overbærende: „Hun er den tidligere formand og sidder nu i Hovedstyrelsen:" Jeg nikkede og undrede mig over, hvad det der „styrelsen" monstro betød, om det monstro betød bestyrelse, og hvorfor det så ikke bare hed det.

Da jeg mødte frem til den første generalforsamling i BLF, havde jeg forventninger om, at den ildhu og diskussionslyst, mit barndoms lærerbillede gav mig, nu skulle udspilles. Jeg havde forventet diskussioner om punktummer og kommaer, resolutioner om forholdene i Centralamerika, strejker og røde faner. Heller ikke her blev mine forventninger indfriet. Alt var idyl – vildest var en debat om, hvorvidt det lokale kontingent skulle stige 10 eller 12 kroner.

Næste gang, jeg fik brug for fagforeningen, var dengang, kommunen besluttede at tilbagekalde nogle få af de tjenestemænd, der havde været på ventepenge i et par år. Det betød nemlig, at jeg og de få andre lærere i kommunen, der var årsvikarer og som gik i skemaer med klasser og elever, som vi kunne have fortsat med, nu blev skubbet ud. Så jeg havde altså udsigt til at stå uden arbejde efter et år ved Ballerup Kommunes skolevæsen. Kredskontoret var i den forbindelse overordenlig venligt, og udvirkede at jeg havde arbejde efter sommerferien og i oktober fik papir på, at jeg var varigt ansat i kommunen.

På den måde fik jeg en personlig oplevelse af og tillid til, at fagforeningen kan støtte i en presset situation.

Omvendt kan man føle at fagforeningen lægger snærede bånd om ens virksomhed. På et forældremøde i den 2. klasse jeg var tilknyttet i mit 2. år som lærer, foreslog forældrene, at elever, forældre og lærere skulle tage på skovtur en lørdag.

„God idé," tænkte jeg. „Det kommer an på om vi kan få tid til det," sagde min kollega. „Hvorfor kan vi ikke bare gøre det alligevel," spurgte jeg efter mødet. Så fik jeg en forklaring om solidaritet og sammenhold i foreningen. Jo, jeg kunne godt se, at det ville lægge nogle øgede forventninger

på de øvrige lærere på lærerværelset – også de, der ikke ville bruge deres fritid til en skovtur med klassen.

Fagforeningen skal arbejde for at skabe gode arbejdsforhold. De ydre rammer har her en væsentlig rolle. Det var frustrende som ung lærer at opleve, at det eneste undervisningsmateriale, der var råd til i en almindelig 7. klasse, var en engangsbog på 96 sider med udfyldningsopgaver – og så kopier ved siden af.

En anden af fagforeningens opgaver er at arbejde for gode og lige løn- og ansættelsesvilkår. Jeg følte mig lidt alene, da jeg sad med min første lønseddel med min begyndelsesløn på trin 19 og talte, at om 2 år var jeg på trin 21 osv., indtil jeg engang kom på trin 36 ligesom mine kollegaer. Og jeg følte mig alene med min sikkerhed i ansættelsen på 3 måneders varsel, og min afventning af om der var stillinger at få efter sommerferien, mod mine kollegaers 3 eller 5 års ventepenge i kraft af tjenestemandsansættelsen.

Denne sikkerhed var nemlig med i mine overvejelser, da jeg valgte at blive lærer. Jeg har været både misundelig og bitter på tjenestemændene over deres bedre kår, men er nået til den konklusion, at det i hvert fald ikke hjælper at være sur på dem. Misundelsen ødelægger snarere sammenholdet på lærerværelset eller i foreningen og ændrer næppe heller noget. Og med hensyn til anciennitetssystemet har jeg følt at jeg i al den tid jeg har været lærer er blevet bedre og bedre til mit arbejde.

Det ændrer dog ikke det faktum, at forskellen mellem begyndelses- og slutløn er betydelig, og at lærerlønninger generelt ikke er høje. Men det vidste jeg jo, da jeg valgte at blive offentligt ansat lærer fremfor i det private, hvor man til gengæld må kæmpe med kollegaerne for at opnå lønforhøjelse.

I dag føler jeg ikke, at jeg står alene med de ændrede løn- og ansættelsesforhold. Dels har foreningen faktisk reduceret forskellen mellem start og slutløn med to trin, dels er vi nu mange, der er overenskomstansatte, og flere – rigtigt mange – vil komme til de kommende år.

Dette vil ligesom på skolerne få stor betydning for den politik, der skal føres. Det vil være nødvendigt at finde frem til, hvilke kvaliteter i lærerarbejdet både nye og gamle medlemmer mener, Ballerup Lærerforening skal arbejde for. Hvad det er for idealforestillinger, man har, om det at være lærer.

John Jensen

Vi holder fortsat gerne fanen højt

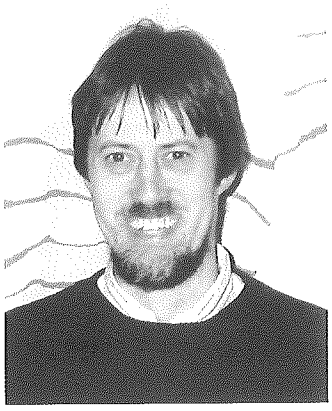

Lærer ved Østerhøjskolen siden 1979
Tillidsrepræsentant og kongres-delegeret i flere perioder

Gennem 90'erne har vilkårene for det faglige arbejde i lærerforeningen ændret sig væsentligt. Grundene til dette er mange. Decentralisering, kommunalisering, ændring i styrelsesreglerne, arbejdstidsaftale, ny folkeskolelov og meget andet.

Et af de første vigtige skridt på denne vej var kongresserne i DLF i Ålborg i 1989 og i København i 90. På disse kongresser skulle lærerforeningen diskutere hvilke ønsker og krav vi havde til en ny tjenestetidsaftale for lærerne og vilkårene for overgang til kommunal ansættelse.

Ballerup Lærerforenings 3 delegerede var alle nye i kongressammenhæng. Jon fordi han var relativt ny som formand og Peter og jeg fordi vi var nyvalgte som kongresdelegerede. Heldigvis var Rigmor som hovedstyrelsesmedlem også med på kongressen, og hun havde jo prøvet det en række gange før.

Kongresserne blev både temmelig dramatiske og fik stor betydning for lærerforeningens fremtid.

På kongressen i Ålborg skulle forhandlingsgrundlaget for en ny tjenestetidsaftale fastlægges. Desuden skulle vilkårene for en overgang til kommunal ansættelse diskuteres, og der skulle aftales forhandlingsudspil vedrørende frivillige aftrædelsesordninger og en rationaliseringsaftale.

Så det var store og afgørende spørgsmål der var til debat.

På en række centrale punkter traf kongressen beslutninger som de delegerede fra Ballerup og flertallet i Københavns amt var uenige i, men på enkelte områder nåede kongressen et rimeligt resultat. På arbejdstidsområdet var beslutningen om „at løsningen af opgaver udover undervisningen skulle ske ud fra kollektive principper„ et brud med ønsket om individualisering og optælling af arbejdstiden.

At arbejdstidsaftalen senere netop kom til at bygge på individualisering og optælling viser på den ene side, at der ikke altid er sammenhæng mellem kongressens beslutninger og forhandlingsresultaterne, og på den anden side blev netop dette centralt i flertallet af medlemmernes begrundelse for at stemme nej til overenskomsten i 95 endda hele to gange.

Kongressen i København i 90 blev afholdt ganske kort efter, at aftaleforhandlingerne om lærernes arbejdstid og kommende ansættelsesformer var brudt sammen. Hovedstyrelsen havde efter afstemning med 14 stemmer mod 13 vedtaget at gå imod formanden Martin Rømer og sige nej til det aftaleudkast, der var udarbejdet sammen med KL.

Så kongressen blev afholdt i en politisk anspændt periode.

Kongressen blev hurtig dramatisk. Hovedstyrelsen havde udarbejdet et resolutionsforslag, der bl.a sagde, at lærerforeningen havde været villig til en reduktion i arbejdsstyrken, og at vi ville medvirke til samfundsøkonomiske besparelser. Dette faldt en lang række delegerede for brystet – bl.a alle os 4 fra Ballerup – så da Annie Herfort, der på det tidspunkt tilhørte oppositionen, foreslog, at disse sætninger skulle fjernes fra forslaget blev det vedtaget af et stort flertal af kongressen, men imod formand Rømers stemme.

Så langt så godt. Almindelig tilfredshed på cowboyrækkerne.

Om aftenen var der kongresfest, og på vejen til festen hørte Jon radioavis på sin walkman, hvor der var et interwiev med Martin Rømer. Meget forudseende optog Jon interwievet, men vi blev alligevel lidt overrasket, da Martin Rømer sagde, at grunden til at de kontroversielle linjer var fjernet fra resolutionsforslaget „mest var af redaktionelle grunde" og at „kongressen havde en enig holdning til forslaget fra arbejdsgiverne".

Stor opstandelse. Det var simpelthen for meget, at hele kongressen skulle tages til indtægt for et forslag om at reducere antallet af lærerstillinger. Vi drøftede det meste af aftenen, hvad vi skulle gøre og blev enige om, at Rigmor og Jørgen Jark skulle lave en båndudskrift af udtalelsen, som vi så ville uddele næste formiddag til alle de kongresdelegerede.

Som sagt så gjort. Næste dag delte vi papirerne ud. Det fik en blandet modtagelse. Enkelte steder fik vi nogle knubbede ord. Jeg husker især at kredsformanden fra Århus, Jens Nygård, der i dag er skoledirektør samme sted, var højlydt forarget, men mange tilkendegav, at det var en helt fin aktion – og endnu flere var tydeligt overrasket over formandens udtalelser.

Senere samme dag var der på dagsordenen et punkt der hed „Foreningens informationsvirksomhed". Dette punkt er traditionelt lidt kedeligt – en drøftelse af Folkeskolen, reklamefremstød osv., så en hel del af de delegerede hang i baren ude i forhallen, hvor der også er fjernsyn fra kongressalen. Men denne gang blev punktet mere spændende.

Peter Hess gik nemlig på talerstolen og sagde bl.a følgende: „ hvis Martin Rømers information til offentligheden i går i radioavisen – hvor han forklarede at de tre „pinde„ røg ud af resolutionen om tjenestetid af redaktionelle grunde..."

Så blev Peter stoppet af dirigenten, der påpegede, at indlægget ikke hørte hjemme under dette punkt. Peter svarede, at det kun var et eksempel på foreningens informationsvirksomhed og fortsatte „hvis det er et eksempel på foreningens informationsvirksomhed, så er niveauet simpelthen så ringe så jeg ikke ... „

Så blev mikrofonen slukket !!

Der udspandt sig nu en diskussion mellem Peter og dirigenten, som flertallet af kongressen af gode grunde var afskåret fra at høre. På dette tidspunkt var der til gengæld fuld opmærksomhed om, hvad der foregik. Folkene fra foyeren væltede ind i salen for at se hvad der skete, så resultatet blev, at det lykkedes at få fuld opmærksomhed om Martins udtalelser takket været en lidt emsig dirigent. Da Anne Garder fra Københavns lærerforening derpå som næste taler stort set gentog, hvad Peter havde sagt, blev mikrofonen ikke slukket.

Hvis man ikke kan huske den kongres for andet vil den da blive husket for debatten om Martin Rømers udtalelser.

I Ballerup har vi i årevis været i opposition til DLF centralt. Dette har vist sig på mange områder. Når formand og hovedstyrelse anbefalede at sige ja til overenskomst og arbejdstidsaftale, sagde flertallet i Ballerup nej. Sådan har det været i mange år. Ved overenskomstafstemningerne har medlemmerne i BLF de sidste 10 år, med undtagelse af 97, stemt nej ved alle afstemninger, på trods af massive opfordringer fra formand og HS om at stemme ja.

Denne oppositionsrolle har også givet sig udtryk først og fremmest ved en massiv opbakning til Rigmor Jark, kredsens gamle formand, som HS medlem siden 1988 og ved støtten til Jørgen Stampe ved valget som formand, da Martin Rømer gik af i 93. Både Rigmor og Jørgen Stampe var kendetegnet ved en markant venstredrejet fagpolitisk opfattelse og en meget kritisk opfattelse af HS og formand. Begge dele fik bred opbakning fra medlemmerne i Ballerup.

Mest markant kom oppositionslinjen til udtryk ved afstemningen om lærerpakken i 93 og ved de 2 overenskomstafstemninger i 95, der også primært handlede om arbejdstiden. I 93 stemte 72,5 % af lærerne i Ballerup nej til lærerpakken på trods af massiv propaganda fra foreningen, hvorimod kun 39,7 % stemte nej på landsplan og ved afstemningerne i 95 stemte 88,6% og 84,7 % af lærerne i Ballerup nej til aftalen. Men denne gang var vi for en

gangs skyld sammen med flertallet af lærerne i DK – men stadig i modsætning til formand og Hovedstyrelse.

Det var for øvrigt en dejlig fornemmelse for en gangs skyld at være en del af flertallet.

Et mere lyrisk udtryk for oppositionsviljen var den resolution som lærerne på Rugvænget fremsang på GF i 95 under titlen „ En opsang til HS" og som både var et morsomt og præcist politisk hug til Hovedstyrelsen, til Martin Rømers pamperjob i Bruxelles, til lokalløn, arbejdstidsaftale og samtidig en opbakning til det lokale formandskab.

Resolutionssangen blev under stormende bifald vedtaget.

Selvom det udefra kan virke, som om det faglige engagement i BLF har været faldende gennem de sidste 10 år, er det en sandhed med modifikationer. På den ene side er lærergruppen blevet ældre – i en årrække uden tilgang af nye unge lærere – og generalforsamlingerne har nogle år været lidt tamme med få politiske diskussioner, men på den anden side er BLF fortsat som en gammel cirkushest. Lugten af savsmuld får det stadig til at rykke.

På generalforsamlingen i 92 vedtog en enstemmig forsamling at pålægge den enkelte lærer, at man ikke måtte lave aftaler med sin skoleleder om timerammer. Dette gjorde GF efter forslag fra styrelsen, fordi det ville blive meget vanskelligt at lave akkordaftaler både kommunalt og på den enkelte skole, hvis skolelederen havde mulighed for at lave aftaler om timerammer med den enkelte lærer. Denne beslutning overholdt samtlige medlemmer

Rugvængets skole fremsang desuden forslag til resolution, som blev vedtaget.

af BLF – på trods af at det var på kanten af overenskomstbrud – og skabte dermed forudsætningerne for både Helheds-aftalen/Ballerupaftalen og skoleaftalerne på de enkelte skoler.

På GF i 92 vedtog man at bevilge 10000 kr til arbejdet imod den forstærkede integrations- og harmoniseringspolitik, som Maastricht traktaten er udtryk for, og på GF i 95 besluttede et stort flertal at opfordre kongres og HS til at arbejde for, at skolelederne ikke længere skulle være medlem af DLF, men organiseres selvstændigt indenfor Lærernes Centralorganisation. En beslutning som skolelederne i Ballerup efterfølgende har tilsluttet sig.

Begge beslutninger taget efter debat men alligevel efter markant enighed.

På den sidste generalforsamling i marts 97 var der for en gangs skyld meget store og væsentlige uenigheder. Uenigheden drejede sig om vurderingen af det overenskomstresultat, der netop var blevet færdigforhandlet. Et flertal af styrelsen på 11 anbefalede medlemmerne at stemme ja til resultatet, hvorimod et mindretal på 7 mente, man skulle stemme nej. Dette kom der en væsentlig og til tider skarp debat ud af, som resulterede i, at flertallet på generalforsamlingen støttede et resolutionsforslag, der anbefalede et nej. Dette efter mere end 3 timers debat.

Så de gamle cirkusheste kan stadig !!!

Formandsstemmer fra fortiden med syn på samtiden

Ole Lyngsie
Lærer ved Rugvænget fra 1961,
viceinspektør fra 1973-96
Tillidsmand 1961-66
Kredsformand 1966-69
Kongresdelegeret i flere perioder

"Kaminpassiar" med to tidligere formænd i Ballerup (kommunelærer) Forening Ole Lyngsie og Ole Arentzen, ved Thorsten Villum Hansen.

Den koldeste maj i mands minde. Det er ikke til at se på de to x-formænd. Lyngsie pensionist – solbrændt efter succefuldt hornfiskeri. Arentzen sukkende, sprudlende efter 7. lektion med 7. klasse på Rugvænget.

Samtalen går livligt over kaffen, men da den gamle Tandberg tændes, fyldes kredskontoret på Grantofteskolen af eftertænksom stilhed.

Baggrunden:

Lyngsie: Jeg var ny lærer på Rugvænget i 61. Vi sad til et møde, og der var brug for én i kredsstyrelsen. Der skulle vælges én på hver skole. Der var fem skoler. "Det vil jeg godt," sagde jeg. Det var bare noget man gjorde. Far sad på hovedkontoret i Dansk arbejdsmands- og special-arbejderforbund. Jeg var vokset op med det. Og så blev jeg valgt. 3L hed kredsen dengang. Formanden hed Torpp Larsson, skoleinspektør på Måløv.

Styrelsesmøderne blev holdt i hjemmene på skift. 8-9 stykker om året. Noget af det, jeg husker tydeligst fra de første år, var kampen med kommunen om at overholde gældende styrelsesvedtægter. Man undlod tit at høre fælleslærerrådet. Hvis vi ikke blev hørt, skrev vi til undervisningsministeriet. Så fik kommunen sagen retur. Og så blev vi spurgt.

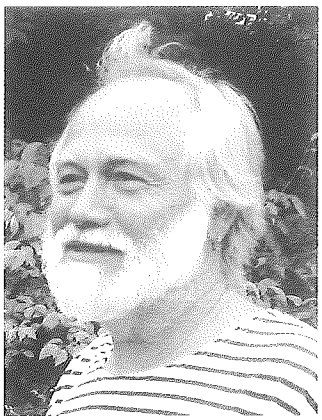

Ole Arentzen
Lærer ved Ellegård og Rugvænget siden 1977
Tillidsrepræsentant 1982-87
Kredsformand 1987-89

Arentzen: Jeg er født ind i det. Hele min tidlige barndom var jeg omgivet af tykke mænd, der snakkede fagforening. Det var dødspændende. Det var markante folk. Men de forskrækkede mig osse lidt med deres indspisthed. "Dem der ikke er med os er imod os". Jeg ville have mere plads omkring mig, end der kunne være i sådan en socialdemokratisk kuffert. Jeg brød ud. Men kun to skridt til venstre. SF fra begyndelsen, og jeg var med fra starten i VS i 67. Jeg var også med på Forlaget Demos. Det var et opgør med de småborgerlige og højreorienterede undervisningsmaterialer.

Da jeg kom til Ballerup i 77 opdagede jeg til min store glæde, at hylderne på skolebiblioteket og på fællessamlingen bugnede af bøger fra forlaget. "Kammerat Jesus" og "Historiebogen " var bestemt ikke blevet udgivet forgæves.

Det var en stor omvæltning at komme til Ballerup. Man fik lov til utroligt meget, og ungerne blev taget med råd.

I 82 blev jeg valgt som tillidsmand på Ellegårdsskolen og kom derfor også i styrelsen.I den periode var jeg BLF's repræsentant i TROA. "Tillidsmandsringen for offentlige ansatte". Arbejdet var med til at bevidstgøre en lang række offentligt ansatte om, at man godt kunne være aktiv og aktionerende uden at lade sig styre af et bestemt parti. DLF har også forstået at holde sig uden for partipolik.

Formand:

Lyngsie: Pludselig var jeg en af dem, der havde siddet længst i styrelsen, og da vi ikke syntes at det skulle være en vicer, der skulle være formand, blev det mig.

Vilkår for formanden? Jo. Vi fik vores udgifter betalt. Transport mm. Og i begyndelsen fik vi to timers løn om ugen. Senere blev det sat op til fire. Men der var ikke noget med frikøb.

I min tid som formand indgik foreningen den honoraraftale, der fortsatte uforandret helt op til kommunaliseringen og som danner basis for tilsynsrammen i Ballerupaftalen. Det var også den honoraraftale, som foreningen for 15 år siden aktionerede for at forbedre.

I 69 fik vi også ny tjenestetid. Mange af reduktionerne faldt væk og 250 timersakkorden blev indført. Dem kunne vi ikke lide. Vi stemte imod. Der kunne puttes alt muligt ind under dem. Og det viste sig jo osse at holde stik.

Vi blev i styrelsen kritiseret for at have solgt reduktionerne. Jeg var ret irriteret over den kritik. Undervisning er sgu lige meget værd. Vi gik fra 32 til 27 lektioner. Alle andre lærere end dem fra overbygningen fik noget ud af det. Jeg blev faktisk lidt halvsur.

Der var heller ingen der vidste, om vi kunne fortsætte med "Københavnerløn". Formanden for FKKA hed Burchardt, og jeg opfattede ham som en medspiller. Han gik ind for det.

Vi havde fine kontakter til Christiansborg via et styrelsesmedlem. Vi ringede nogle gange til Jørgen Jensen og fortalte om strategien på Christiansborg.

Og så fik vi indført én ting, der gælder endnu. Vi fik kommunen til at opkræve kontingent. Og vi begyndte på formandsmøderne, hvor deltagerne dengang var skoledirektør og vicedirektør og kontorchef på den ene side af bordet og formand for lærerforeningen og fælles-lærerrådsformanden på den anden side.

Arentzen: Ja, jeg blev faktisk formand på et afbud. Pludselig pegede pilen på mig efter kun fire år i styrelsen. En styrelse, hvor der absolut ikke var enighed om min kandidatur. Jeg blev valgt i 86. Det var dengang vi holdt Generalforsamling i december. Og sad så i 87 og 88.

Da Rigmor gik af var hun frikøbt 10 timer og foreslog en forhøjelse til 15, hvilket jeg så fik glæde af.

Besparelserne på det kommunale budget var ustandseligt på dagsordenen. Hver gang politikerne stillede foreslag om besparelser på skoleområdet, var det min vigtigste opgave at afværge fyringer. Og det lykkedes. At man så sparede på bygningsvedligeholdelse er en anden sag. Jeg vil dog ikke tage medansvar for svampeskaderne.

Men jeg erkender blankt et medansvar for, at lærere fik løn i stedet for understøttelse i de to år, jeg var formand.

Her konstaterer intervieweren, at der ligger 20 år mellem de to herrers formandsperiode.

Lyngsie: Vi syntes, vi var meget unge. Jeg blev formand som 31 årig. Og fraktionen SYL (Sammenslutningen af Yngre lærere) kendte vi ikke rigtigt til. Vi havde ingen problemer med at komme til orde. Nogle af dem i SYL var ældre end vi.

Vi fik næsten alt, hvad vi pegede på.

Arentzen: Og vi skulle kæmpe for at holde fast i det, vi havde.

Lyngsie: Se f.eks. på honorarområdet. Det var Holger Knudsens skyld at sagen trak ud. Han troede ikke politikerne var klar til at give os det. Men det var de. Da vi snakkede med Burchardt på borgmesterkontoret i 68, fik vi stort set, hvad vi ønskede.

Fagforeningen

Lyngsie: Da jeg kom i styrelsen, var noget af det, der slog mig mest, at venstrefløjen syntes, vi fik *for meget* i løn. Det undrede mig meget. Vi havde nogle kommunister, der ville være solidariske med arbejderklassen. Det kan jeg godt følge, men at vi skulle have lige LIDT i løn, det syntes jeg var en underlig måde at være solidarisk på.

De vedtog engang at komme i styrelsen som fraktion, kommunisterne. De kom ind. Men når de først var inde, måtte de indordne sig. De måtte kæmpe for medlemmernes rettigheder og ikke for, at de skulle gå ned i løn. I det øjeblik man sidder over for hinanden og diskuterer, synes jeg ikke, der er problemer. Så begynder sagen at betyde noget i stedet for princippet.

Arentzen: Jeg tilhørte i 60'erne den fløj, der mente at det burde hedde Fagforsteningen. Vi anså meget af det, der foregik som indspist. Lukket. Man blev altid præsenteret for et produkt, som nogle forhandlere kom med, og de hævdede så, at det var det bedste de kunne opnå.

Hvis jeg ser tilbage på perioden med Jørgen Jensen som formand, har den været ret fremragende i DLFs historie. Han havde nogle mål, og han sloges for dem.

Ja, falder Lyngsie ind. Der skete en markant ændring i foreningen da Jørgen Jensen blev formand. Vi kendte ham fra amtsrådskredsen. Det var en mand nede på gulvet. Langt fra den alfaderlige Stinus Nielsen.

En mand, der havde nogle synspunkter, vi blot ikke var enige i, tilføjer Arentzen. Han var klar.

Arbejdsnedlæggelser og aktioner

Lyngsie: Den mest betydningsfylde arbejdsnedlæggelse fandt sted i 73. Dengang Per Hækkerup var formand for kulegraverbanden og satte undervisningstimetallet op fra 27 til 28.

Jeg sad til bogvalgsmøde med skolebibliotekarerne, da vi fik at vide, at de havde nedlagt arbejdet på Skovlunde skole. Så opløste vi mødet og fes hjem for at høre, hvad de gjorde allesammen. Det var første gang lærerne nedlagde arbejdet.

Da lærerne nedlagde arbejdet i 82 var jeg vicer på Rugvænget. Jeg syntes egentlig ikke det var vanskeligt, men der er jo altid nogle få stykker, der ikke vil være med.

Men at aktionere, det er ikke noget man skal gøre hver dag. Eller gå at true med. Det skal være noget, der er vitalt for lærerstanden. I 73 var det godt nok. Det ruskede op i noget. Vi fik kun 28 timer ét år.

Arentzen: Da jeg kom i styrelsen aktionerede vi på honorarerne.

Lyngsie: Den slags aktioner er som at skyde sig selv i foden.

Arentzen: Ja. Den slags aktioner er ret håbløse. Strategien er forkert.

Lyngsie: Vi kæmpede for at få aktionsret. Modparten nedsatte Tjenestemandsretten. Og i dag ... i dag er tjenestemænd en uddøende race. Jeg kan godt være lidt nervøs for den udvikling. Arbejdsgiversiden er hele tiden et skridt foran.

Arentzen: Hvis ikke fagforeningen kan være en kamporganisation, kan jeg ikke se, at den har nogen berettigelse. Det er ikke et feriekontor eller en servicebutik, hvor man skal kløs i nakken, når man har det halvdårligt hist og pist. Foreningen skal sørge for en ordentlig løn og gode arbejdsvilkår.

Lyngsie nikker ihærdigt og fortsætter:

Fagforeningen skal passe på, at den ikke sejrer sig ihjel. Passe på, at man ikke får så mange småsejre, at man pludselig ikke

kan holde F-faktoren. Det bliver foreningens vanskeligste opgave. Arbejdsglæden er vigtig. Så betyder det mindre i den store sammenhæng, om man får en halv time fra eller til.

Fagforeningsbureaukratiet

Lyngsie: Det var svært at være skoleleder lige efter kommunaliseringen i 93. Vi havde ingen, der sloges for vores sag. Vi fik den ene sag dynget oven i hovedet efter den anden. Vi fik ikke den hjælp, der skulle til. Jeg var glad for, at jeg var god til at læse cirkulærer og overenskomster fra min styrelsestid. Og for at have gået på flere edb-kurser.

Lige meget hvor flinke de er på kredskontoret, vil en leder altid have på fornemmelsen, at kredskontoret vil tage den menige lærers parti. Sådan mener jeg strengt taget osse, det skal være, men så er der jo ingen jeg kan støtte mig til.

Nej. Skolelederen er politikernes og skoleforvaltningens repræsentant på skolen og derfor modpart til lærerne. Det er utroligt fjollet at være i samme forening.

Arentzen: Der er ikke noget forkert i, at en fagforening har et bureaukrati, der varetager praktiske opgaver. Men man skal huske, at formanden og det politiske lederskab, der er valgt, ikke skal være bureaukrater. Det skal være politiske ledere af foreningen, de skal afstikke politiske retningslinier og få dem diskuteret på faglige møder og på generalforsamlingen. Faren er, at man bliver administratorer af et system, så man til sidst ikke ved, hvem man kæmper for. Det er meget nemt at komme i den situation. Man skal ikke gå til ret mange møder om ugen, før man oplever et vist fællesskab med dem, man er til møde med.

Og så skal man ikke sidde for længe. Man skal ikke gøre det til en livsstilling, som jeg oplevede nogle af mine onkler gjorde. Der skal hele tiden nye folk til. Gerne efter de gamle VS-principper, hvor max. er en 7-årsperiode.

Det må aldrig blive sværere, end at nye folk kan finde ud af det. Man er tilbøjelig til at gøre apparatet mere besværligt og uigennem-skueligt end det faktisk er. Det handler om den faglige bevidsthed hos medlemmerne. At kommunikere med dem.

Lyngsie: Det kan jeg godt følge dig i, men de gamle kæmpede for en sag.

Arentzen: De var jo ikke allesammen som din oldefar.

Lyngsie: Det er vigtigt at holde kontakt med arbejdspladsen. At undervise, når man er lærer. Men det er svært. Opgaverne skal jo løses.

Arentzen: Det er ikke et arbejde at være formand for en fagforening. Det er et kammeratligt valg. Der er forskel på at være ansat og valgt. Ellers kunne man lige så godt ansætte en cand. polit til at administrere foreningen.

Råd om fremtiden

Lyngsie: Foruden at skulle kæmpe for løn og arbejdsvilkår, der er bedst mulige for medlemmerne, så skal den sørge for, at der bliver råderum for det enkelte medlem til at lave det, de har lyst til. Der skal være rum til at brænde. Det er svært at få det til at balancere. Men mange vil være glade for det.

Arentzen: Foreningen skal være så åben, at medlemmerne stadig kan se, at det er deres forening. Så de forbliver aktive. Og foreningen skal først og fremmest kæmpe for arbejdsforholdene.

Og de to tidligere formænd slutter næsten af i kor med ønsket om aktive og engagerede medlemmer og Den fælles Folkeskole.

Båndet er løbet ud. 90 minutter er gået. Samtalen fortsætter over en pilsner, og da formand Jon dukker op, kaster de tre sig ud i en fortolkningsdiskussion om aflysninger.

På vejen ud af kontoret afviser Lyngsie dog, at han har planer om at opstille for pensionistfraktionen til Hovedstyrelsen, og Arentzen fortæller at han netop har veget pladsen som TR-suppleant på Rugvænget til fordel for en kvinde..."for det er vigtigt, at der hele tiden kommer nye kræfter til for at undgå Fagforsteningen," lyder afskedsalutten fra Ole.

Sådan gik det:
Ballerup Lærerforening har købt rådhuset

Ballerup Lærerforenings hus på Bydammen har tidligere fungeret som Rådhus.

Huset blev opført i 1918. Dengang med det formål at fungere som teknisk skole for Ballerup og Omegns Håndværker og Borgerforening. Lige ovre på den anden side af gaden lå dengang Den Kongelige Rytterskole. Ballerups første skole er nu revet ned – kun en mindeplade er tilbage.

Bygningen lå dermed centralt i den voksende stationsby, som Ballerup var dengang.

Håndværkeruddannelsen havde tidligere haft til huse på Kommuneskolen, den nuværende Parkskole.

Også sognerådsmøder blev afholdt på kommuneskolen. Omkring 1900 havde Ballerup Sogneråd ansat de to første medarbejdere; en skatteopkræver og en sekretær, og siden blev der ansat et antal kontorister.

I den nyopførte tekniske skole blev der i stueetagen indrettet et mødelokale for sognerådet og et egentligt kommunekontor, hvor borgerne kunne henvende sig. Den tekniske skole var altså Ballerup Kommunes første rådhus.

Stueetagen fungerede som kommunekontor indtil 1935, hvor man flyttede til rådhuset på Gl. Rådhusvej, den nuværende Politistation.

Dermed fik den tekniske skole mere plads at råde over. Bygningen fungerede som teknisk skole helt frem til 1975, hvor Teknisk Skole flyttede til Brydehusvej. Derefter flyttede Ballerup Bladet ind i bygningen og boede her indtil bladet ophørte i 1994.

Ballerup Kommunekontor omkring 1920 med bl.a. skatteopkræver Hj. Larsen. I dag Lærerforeningens mødelokale. (Ballerup Stadsarkiv)

Tal fra de første 40 år

De første

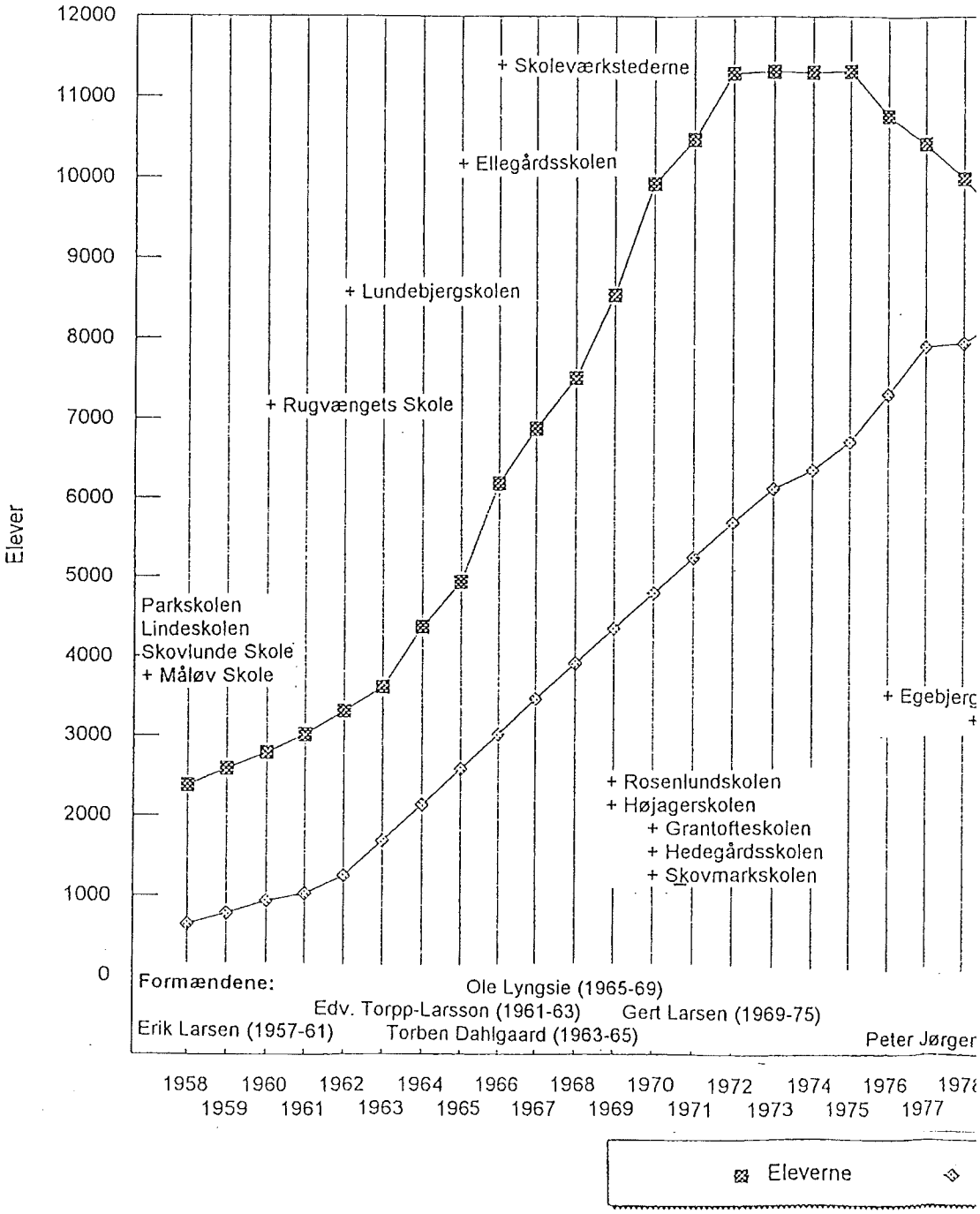

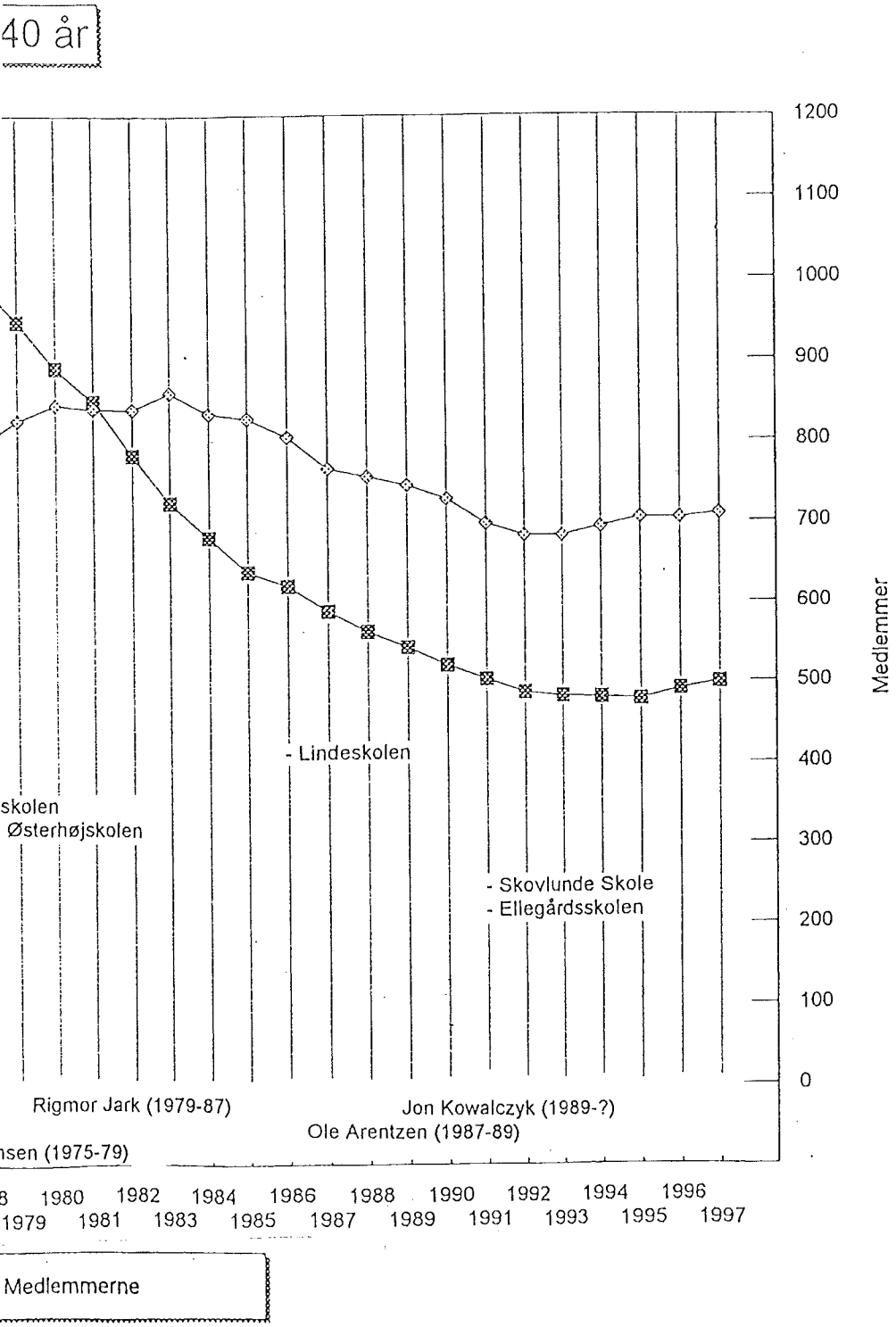
40 år
1200
1100
1000
900
800
700
600
500
400
300
200
100
0
Medlemmer
- Lindeskolen
skolen
Østerhøjskolen
- Skovlunde Skole
- Ellegårdsskolen
Rigmor Jark (1979-87)
Jon Kowalczyk (1989-?)
Ole Arentzen (1987-89)
nsen (1975-79)
8 1980 1982 1984 1986 1988 1990 1992 1994 1996
1979 1981 1983 1985 1987 1989 1991 1993 1995 1997
Medlemmerne